

PROLETAREC

Slovensko Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—VOL. 710.

CHICAGO, ILL., 21. aprila (April 21st), 1921.

LETO—VOL. XVI.

Upravištvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

INTERNACIONALA.

V socialističnem svetu se ne govori o nobenem vprašanju toliko, kakor o vprašanju Internacionale. Kolone časopisja se napolnjujejo, vrše se shodi, debate, diskuzije, vprizorjajo se napadi in protinapadi, očitavanja dežujejo od vseh strani in ustvarjajo se navidez nepremostljivi prepadi med strujami delavstva.

Ko je zadobila v zadnji vojni socialistična Internacionala udarec, so se našli ljudje, ki so jo polagali na vse načine v grob. Na tisoče in tisoče je bilo pogrebecev. Prihajali so z različnimi obrazy. Nekateri so se znali premagati, drugi ne; prvi so pretakali solze — kakršne so navadno hinavske solze — drugi si niso mogli pomoči pa so se smehljali in režali. Eni so polagali vence iz rož, drugi vence iz kopriv na krsto. Vse je bilo prav, le — krsta je bila prazna.

Internacionala je zadobila med zadnjo vojno udarec. Resnice ni treba prikrivati. Ali na žalost njenih sovražnikov ni bil smrten.

Duh Internacionale živi v vrstah vsega razredno zavednega delavstva in išče pota, da se udihne v eno mogočno telo.

Treba pa je še nekoliko jasnosti, zlasti sedaj, ko je še toliko oblakov in megel, da se vse mrači in je jasnost povsod večalimanj zatemnela. Predvsem se je treba spomniti, da sedanji svet še ni na enaki podlagi organizirana enota; na vseh koncih in krajih se bojujejo različni in nasprotni interesi. To ima svoje vplive tudi na Internacionalo.

Prva med vsemi je bila zlata, kapitalistična Internacionala. In nič ni treba misliti da je bila pokončana, ker se je tepel kapitalizem ene dežele s kapitalizmom druge dežele. Tudi patriotičen ni postal. Četudi vihti v vsakem kraju zastavo svoje dežele, prisega vendar na tihem na zastavo svojega profita.

V svetu kapitalizma so pač razna nasprotja in razne konkurence. Stvar ni le taka, da tekmuje ameriški kapitalizem z angleškim kapitalizmom; saj konkurira tudi doma angleški kapitalizem z angleškim kapitalizmom, ameriški z ameriškim. Kdor more drugim odjesti kakšen profit, mu ga odje, ne da bi ga količkaj pekla vest zaradi tega.

Ali to ne odločuje. Tedenca po koncentraciji je v kapitalizmu najmočnejša. Konkurencija izvira ravno iz te tedence. Močnejši hoče pohrustati slabjšega, večji manjšega. Če so pa konkurenti tako močni, da se ne doseže uničenje enega ali dru-

gega, se pobotajo na ta način, da se strnejo, da se združijo, pa gredo potem v kompaniji uničevati slabejše.

Pri tem ne igrajo deželne meje in narodnostne razlike nobene odločilne vloge. Po svojih malih in srednjih predstavnikih se ne sme soditi kapitalizem, ampak po svojih največjih. Trusti ne vprašajo za nobeno domovino in nobeno narodnost, ampak se internacionalizirajo. Ameriški denar dela v Evropi, evropski v Ameriki, oboji v Aziji in Afriki. Čim večji profit je povsod njegov namen. Brez obzira, kako je končal vojna, se z njo ni razbila kapitalistična Internacionala. Bila je en čas razdružena, v boju med seboj, toda končno je vendarle pričela delati kompromise, ker ni bilo druge poti. Kapitalizmi raznih dežel so pozabili na sovraštvo izza vojne-ga časa že zaradi tega, ker imajo neštete skupne interese in jih morajo braniti; skupni interesi pa so močnejši od vsakega nacionalizma.

Tudi črna Internacionala, s katero je kapitalistična tako tesno spojena, kakor roka s telesom, mobilizira svoje sile na vseh koncih in krajih. Njeni pridigarji uče ljudstvo, da se je treba "vrniti k Bogu". Klerikalizem je aktiven, kakor že dolgo ne.

Kakor zahtevajo naravni zakoni za kapitaliste, da se združujejo, ravno tako veljajo za delavstvo. Kajti socializem ni ideja, ki obstoja, če so nekatere glave tako organizirane, da se valja po njih. Socializem je posledica gospodarskih razmer. Ako bi bil svet tako lepo urejen, da bi bili vsi ljudje lahko zadovoljni v družbi, v katero jih je posadila božja previdnost, bi bil vsak Marx in Lafargue in Guesde in Plehanov in Lenin brezuspešen. Najženijalnejši pisatelj in najsijajnejši govornik ne bi mogel izopravičeno zadovoljnih ljudi napraviti nezadovoljnih socialistov.

Socializem je naravna posledica kapitalizma. Kamor je prišel eden, se je porodil drugi. In če se internacionalizira kapitalizem, se mora internacionalizirati tudi socializem; le, da mora biti internacionala slednjega popolnejša, ker ima za cilj popolnejšo družbo.

Zlata Internacionala spaja svoje vrste. Hočeš nočeš se bo zoper tlak moral pojaviti protitlak. Delavske mase se bodo morale krepkeje strniti. In kar je v razvoju po zakonih potrebno, se zgodi. Tudi ojačanje socialistične Internacionale se bo izvršilo, ker se mora.

Danes so delavske vrste še razdvojene, toda

vkjub temu vlada med njimi vera v potrebno združenja. Vojna, s svojimi posledicami in napakami, ki se jih je delalo na raznih straneh, so dale globoko zarezo solidarnosti mednarodnega delavstva. Ampak čut solidarnosti je tu; niso ga razmajale vihere, ki so pridrvele nad delavsko gibanje. Razdruženje je v jasni luči pokazalo potrebo združenja. Delavstvo vseh dežel poudarja to potrebo. Razplamtene strasti pa še niso zadušene in pot do združenja večine organiziranega delavstva ni gladka.

Ruski proletarijat potrebuje sodelovanje angleškega proletarijata, nemški francoskega, ruskega, angleškega in iz vseh drugih dežel; in obratno.

Internacionala ni potreba kake frakcije delavstva, ampak je potreba celokupnega delavskega razreda; Internacionala je prvi pogoj za uspešno delo za socializem.

Rusija ne bo dosegla socializma brez kooperacije delavstva izven Rusije. Delavstvo v Ameriki ga ne bo doseglo brez sodelovanja delavstva izven Amerike. Toliko vemo. Naša prva naloga je zediniti proletarijat, v kolikor se ga pač more, v posameznih deželah. Kajti čim postaja proletarijat jačji, so tu možnosti, da bo obstajalo tudi več strank; bile so že dosedaj, vendar se razdvojenje ni poznalo v tej meri kakor danes. Vse, kar se združiti more, se bo združilo, ker se mora. Številne diskuzije in konference to potrjujejo.

Nihče nima zveličavne formule za rešitev proletarijata iz mezne sužnosti. Nobene točke ne bodo pospešile prebujenje delavstva iz duševnega mrtvila in nobeni načrti ne bodo pospešili umiranja kapitalizmu. Gotovo je, da bo kapitalističnemu sistemu sledil socialistični sistem. Kako se bo vršil prehod v tej deželi in v oni deželi, je odvisno od okolščin in razmer; ljudje ustvarjajo razmere in iz obstoječih razmer ustvarjajo nove razmere. Ne delajo jih kot posamezniki, ampak kot skupine, kot razredi in kaste.

Povsod, kjer je šel kapitalizem naprej po poti svojega naravnega razvoja, je še v sedlu. Dosegel je svoj višek v raznih državah in njegova pot drži že navzdol. Ampak toliko slab, da bi se ga moglo odpilniti, ni še nikjer, razun v Rusiji, kjer kapitalizma v pravem pomenu besede sploh nikdar ni bilo. Trdnjave kapitalizma so Anglija, Zedinjene države, Francija, Italija, Belgija in Japonska. Razvit je tudi v nekaterih drugih deželah, ki pa v kapitalistični Internacionali ne pridejo toliko v poštev.

Rusija se je otresla svojega carizma in fevdalizma. Proletarijat drugih dežel ima še kapitalizem na svojih plečih. Predno se osvobodi, bo moral osvoboditi samega sebe; dobiti bo moral več smisla za solidarnost in kooperacijo. Dokler tega ne bo, bo kapitalizem lahko vladal, četudi bo že omajan v svojih temeljih vsled gospodarskega razvoja.

V vodilne kroge proletarijata prihaja več treznosti in mržnje se polagoma uhlajajo, zelo polagoma. Kakor med vsemi drugimi faktorji, tako so tudi med socialističnimi, oziroma komunističnimi

strankam mržnje posledica vojne. Po vsaki vojni so bile enake posledice in tudi zadnja ni bila izjema.

V vojnah ni nihče zmagovalce, ampak vsi so poraženi, razun nekaj ljudi, ki pa ne pridejo v poštev. Zmaga ni prinesla blagostanja nobenemu zavezniškemu ljudstvu in še manj ljudstvu v Nemčiji in ostalih centralnih deželah, ki so bile v vojni na strani Nemčije. Tudi v Rusiji ni blagostanja, dasi ravno krivda zato ne zadene niti najmanj boljševice. Krivda za mizerijo nosi sistem, ki je vojno povzročil in ta sistem je mednarodni kapitalizem. To je vzrok, ki ga je treba odpraviti s koreninami vred. Ta naloga je dana socialističnemu delavstvu. Na kak način se ga bo odpravilo, pokažejo delavstvu pot od slučaja do slučaja razmere same. Kako se ne sme delati, so v mnogih ozirih pokazale iskušnje v zadnji vojni. Taktične napake pa ne bodo nikdar popolnoma izključene, kajti povsod, pri vseh gradnjah in bojih, kjer so faktor ljudje, ne pa kakšna popolna bitja, delajo napake, iz katerih se uče, da jih ne ponavljajo.

Internacionalo vsega svetovnega delavstva hočemo, tistega delavstva, ki veruje v neizprosno boj za poraz kapitalističnega sistema. Kadar bo delavstvo porabilo manj časa za iskanje sovražnikov med seboj in jih iskalo med priveski kapitalizma in ga našlo v kapitalizmu samem, bo vzrasla prerajena, mogočna Internacionala, pa naj se imenuje tretja, ali kakorkoli. Kdor hoče delati za socializem, naj ne ustvarja vzrokov za nova nasprotja, ampak naj pomaga zbliževati vse tiste elemente, ki so socialistični. Kar je gnjilega, bo odpadlo. Kar je zdravega, bo rastlo naprej.

V Dallasu, Tex., je Ku-Klux-Klan sodila nekega črne in na obravnavo so bili povabljeni tudi časnikarji. Črnea Johnsona, ki je bil obdolžen preveč intimnih stikov z neko belo žensko, so odvedli izven mesta pod neko drevo. Petnajst mož, ognjenih v bela oblačila in z maskami na obrazih, člani prej imenovane organizacije, so bili sodniki. Njegov načelnik je prečital obtožbo. Črne je priznal krivdo. Ovili so vrv okoli njegovega vratu in ga potegnili kvišku toliko, da so se prsti njegovih nog še dotikali tal. Potem mu je načelnik užgal na čelo z neko kemično zmesjo začetne črke "K. K. K." in ga udaril po hrbtu dvajsetkrat z bičem. Predno so ga izpustili, je moral še obljubiti, da ne bo nikdar več nadlegoval belih žensk.

"Upamo, da v bodoče ne bo več vzrokov za stanke kakor je bil ta," je dejal "grand seribe" poročevalcem. "Organizacija Klan ni razpuščena. Vedno je bila in bo vedno ostala, dokler bo bel človek živel na zemlji." Ko je bil črne izpuščen, so Klani izginili brez sledu. Ko so stvar naznanili oblastim, so uradniki izjavili, da črne ni vložil nobene pritožbe. To je razumljivo; ako bi jo, bi Klani ne bili kaznovani, ker bi jih oblasti ne "mogle" najti. Črne pa bi našli kako jutro ob potu na samoti umorjenega. Zato se črne ne pritožujejo...

Bestialna kultura.

Privatno gospodarstvo je neizogibno potrebno, in vsled tega je potreben kapitalistični red. Kajti v njem je edina izpodbuda za človeka, da dela in da napenja svoje moči do skrajnosti. Dobiček je vaba, brez katere bi se vse pogreznilo v lenobo in človeštvo bi se vrnilo v barbarstvo.

Tako se glasi nauk kapitalističnih prerokov. Kultura ima svojo oporo v kapitalizmu, kateremu moramo biti torej hvaležni za vse lepote in dobrote na svetu.

Ni jih sicer ravno preveč teh lepot in dobrot, če gledamo na življenje z oči večine. Posamezniki pač uživajo raj na tej zemlji, toda kaj pomeni to v primeri z življenjem ogromnih množic, ki imajo na tem svetu sam pekel? Ali tudi med razdelovanimi masami ljudstva je mnogo in premnogo takih, ki verjamejo zapeljivim besedam kapitalističnih Mohamedov in so prepričani, da je privatno gospodarstvo res najvažnejši činitelj napredka.

Zagovorniki sedanje družbe imajo dovolj razloga, da govore tako. Komur se sedaj dobro godi, brani sedanji položaj, in zato mora povsod iskati argumente, da bi z njimi dokazal krasoto tega, kar je njemu všeč. Ali kakor zna spreten fotograf retuširati sliko, da dobi grd obraz na podobi lepoto, tako se tudi družba lahko opiše, da se prikaže lahkovernim očem vse drugačna, nego je v resnici.

Baharija kapitalistične družbe s kulturo je od konca do kraja neopravičena. Resnično je pač, da ima tudi sedanji svet svojo kulturo; ali da bi jo imel zahvaliti kapitalizmu, je debela laž. Človeštvo živi tisočletja in tako dolgo tudi dela. V tem dolgem času je njegovo delo moralo roditi sadove, in njih svota je kultura. Ta se je podedovala od generacije do generacije, in vsak rod jo je večalimanj pomnožil. Tudi kapitalistična družba jo je podedovala od preteklosti, ali o pomnožitvi bo težko govoriti, če se preišče, kaj je kapitalizem iz svojega nagiba in iz svoje moči storil za oplemenitev človeškega življenja.

Na zemlji imamo dandanes več železnice, tovarn, avtomobilov, ladij in palač, kakor v preteklosti. Ali kdor meri s takim merilom kulturo, ne pozna njene stopinje lepote in plemenitosti se je povzpelo naše življenje in koliko veljave je dobila duševnost v njem. Razdalja med zverinskim divjakom in civiliziranim človekom kaže pravo mero kulture.

Če pa pregledamo svoje življenje s tega stališča, nas mora oblitati rdečica sramu in želeči si moramo, da ne bi imeli prebivalci drugih planetov boljših opazovalnih sredstev od naših; kajti če bi mogli zasledovati naše življenje, bi nas morali smatrati za barbare, o katerih je dvomljivo, če jih je sploh mogoče šteti med inteligentna bitja.

V južnih državah je odpravljena sužnost, na papirju seveda. Pred nedavnim so listi poročali zanimive stvari o razkritjih tlačanstva črncev v Georgiji, ki je ena izmed osemindesetih držav v ame-

riški Uniji, torej mora biti vseskozi civilizirana dežela.

V Covingtonu, Ga., vslužujejo črnec, ki se jih drži v naravnost suženjskih okovih. Kdor skuša ubežati, ga straže ustrele. Ako se kateremu beg posreči, ga na povelje aretira policija in ga vrne lastnikom. Priganjači pretepajo črnec z bičem na najkrucejše načine. Ko je bila afera že preveč kričeča, so se morale zganiti tudi oblasti. Med drugim je prišlo na dan tudi tole: Črnce Clyde Manning je izpovedal, kako sta bila umorjena črnce Peterson in Preston. Zveri v človeških podobah, seveda belopoltni, so jih zvezali in navezali nanju še sto funtov kamnja. Farmerju Thomasu Williamsu so jih naložili na avtomobil, ki jih je odpeljal na bližnji most in pomagali so jih vrgli v reko. Nič niso pomagale obupne prošnje, črnce sta morala v valove. Belopoltni so izvrševali povelja. Dva druga črnca, brata obsojencev po polti, sta jih izvršila. Taka je slika civilizacije.

V Meridianu, Miss., je druhal, broječa le nekaj mož, iztrgala iz rok konstablov Georga Marshalla in ga umorila. Truplo črnca je bilo vse preluknjano od krogel. Na drugem mestu poročamo o "obsodbi" nekega črnca v Texasu, ki so jo izvršili člani "Klu Klux Klan".

To niso redki slučaj, kajti linčanja so na dnevnem redu. Časopisje poroča o najbrutalnejših umorih, ki jih izvršujejo bele bestije nad črnec, ki so tudi še živali v človeških podobah. Ako bi črnec imeli moč, bi vračali milo za drago. Ampak tu imamo sodišča, imamo ječe in imamo varnostne organe. Ako en črnce kaj zakrivi, veljajo zanj zakoni ravno tako, kot za belopoltno hudodelce. Pa ne veljajo. Često-krat se je že dogodilo, da navali druhal na ječo, vzame brez vsakih večjih zaprek ven obtožene črnec in orgija brutalnega umora se prične. Časopisje potem poroča kje v notranjih straneh o linčanju in stvar je pozabljena.

Predsednik Harding se menda zaveda madeža, ki ga daje deželi kronično linčanje črncev. V svojem inavguracijskem govoru je poudarjal potrebo "izbrisati madež barbaričnih linčanj raz prapora svobodne, redoljubne reprezentativne demokracije".

Kadar se štejejo kapitalistične države, se mora Severna Amerika imenovati skoraj na prvem mestu. Tako odlikovanje zahtevajo Zedinjene države tudi, kadar se govori o kulturi. S prezirljivim sožaljem se obrača pogled na ostarelo Evropo, ki okameneva v svoji preteklosti kakor rastline in kostnjaki izza milijonov let; tostran Atlantika pa se razvijamo in hitimo naprej z orjaškimi koraki in ustvarjamo novo kulturo.

Tako kulturo, ki prenaša peonažo in številna linčanja ter plemenske izgrede.

Toliko je dosegla kapitalistična družba z vsemi svojimi pripomočki na polju kulture; tako blagodejno je vplivala na duševnost; tako je oplemenila človeka!

Kapitalistična družba se opira na vero, zlasti na krščanstvo. Cerkev se ponaša, da goji duševne vrto-

ve; saj njeno kraljestvo ni od tega sveta. Materialno življenje uživa — vsaj v teoriji — njen prezir, kajti na zemlji smo le popotniki, naš cilj pa je v nebesih. In ta vera, polna etike, je v dveh tisočletjih toliko dosegla, da prireajo njeni pristaši brutalna linčanja in plešejo in rajajo okoli trupel svojih žrtev. Cerkev, ki se smatra za največjo moč na svetu in stremi za absolutnim gospodstvom, nima toliko moralnega vpliva niti na oblasti, da bi jih prisilila varovati sodržavljane pred druhalmi, ki so žejne krvi.

Družabne uredbe, ki rode take sadove, nimajo pravice, da bi se imenovala kulturne; niti pogojev za kulturo nimajo v sebi temveč pripravljajo polje za najzanimnejše barbarstvo. Kapitalizem ni več element napredka, temveč je postal pospeševalec najtemnejšega nazadnjaštva.

Dogodek v Covingtonu ni edini simpton črne reakcije, v katero pada kapitalistična družba. Toliko jih je, da bi prišel človek z naštevanjem težko do konca.

Družba, ki vzgaja ljudi za take zverinske orgije, nima pravice do obstanka. Njene uredbe so postale napredku človeštva škodljive, njena sredstva so za kulturo nezadostna. Oblasti, sodišča, cerkve kapitalistične družbe ne vodijo več naprej, temveč vlačijo nazaj. Novih uredb, novih sredstev, novih elementov je treba človeštvu, da se ustavi njegova rakova pot in da se obrne v pravo kulturo.

Socializem je poklican, da jih prinese.

Uprava industrij v sovjetski Rusiji.

Uprava industrij v sovjetski Rusiji se danes vrši takole:

Vrhovni svet narodne ekonomije je centralni organ in najvišja upravna oblast, ki določa program produkcije za razne industrije. Na deželi v provinciah so krajevni ali provinčni sveti ljudske ekonomije. Vsa industrija je pod kontrolo glavnega oddelka v vrhovnem svetu narodne ekonomije, ki vodi upravo v sporazumu s provizoričnim svetom. Druge, postranske industrije, ki niso v zvezi z glavnimi, imajo tovarniško in okrožno upravo.

Industrijalne unije so temelj, na katerem sloni uprava vseh gori navedenih organov. Ves aparat uprave je zgrajen na tem temelju in nobenem drugem. Uprava je torej v rokah delavcev, ki po svojih industrijalnih unijah kontrolirajo tovarniške, okrožne in provinčne svete ter vrhovni ali centralni svet narodne ekonomije.

Vodilni aparat vrhovnega ekonomskega sveta je odbor, ki ima danes trinajst oseb in je bil formiran v sporazumu z vsesuskim centralnim svetom industrijalnih organizacij. Odbori provinčnih ekonomskih svetov obstoje iz treh do sedmih oseb; te odbore voli krajevni izvrševalni sovjet sporazumno s provinčnim svetom delavskih strokovnih unij in potrdi

jih vrhovni svet narodne ekonomije. Člane glavnih industrijalnih departmentov imenujeta sporazumno vrhovni ekonomski svet in centralni svet strokovnih unij v dotični industriji. V slučaju, da se ta dva sveta ne moreta sporazumeti, ima presidium (predsedništvo) centralnega sveta strokovnih unij odločilno besedo.

Okrožna uprava podjetij preliminarно izhaja iz okrožnih konvencij, ki sestoje iz delegatov, katere izvolijo delavci v svojih industrijah, nakar mora biti potrjena po glavnem oddelku v centrali (ekonomski svet). Okrožna uprava imenuje upravitelje v posameznih tovarnah in drugih podjetjih. Iz tega je razvidno, da vsa uprava izvira iz industrijalnih unij, ki kontrolirajo upravniški aparat od tovarne do centrale v Moskvi. Vrhovni svet in provinčni sveti dajejo inicijativo in nominirajo kandidate za upravo, odbori industrijalnih unij pa formalno odobre ali pa zavrnejo kandidata.

Vrhovni ekonomski svet je z organiziranjem industrij po tem načrtu ngotovil dejstvo, da je vdeležba delavcev v organizaciji in upravi industrij uspešna v vseh ozirih. Industrije so tako organizirane, da je povprečno 61 odstotkov delavcev, upraviteljev in organizatorjev, 39 odstotkov pa večakov, ki so v upravi absolutno potrebni. Delavska uprava se izpreminja z razvojem industrij samih. Sprva so stali na čelu podjetij veliki "kolegiji" oziroma odbori; ti kolegiji polagoma izginjajo, tako da je danes pri 2483 podjetjih še samo 300 kolegijev, dočim je 2183 podjetij pod kontrolo enega upravitelja.

Centralni aparat vrhovnega ekonomskega sveta je razdeljen v tri oddelke in oddelki se zopet dele v sekeije. Prvi oddelek je odbor ekonomskega sveta, čigar delo se deli v šest sekeij, ki so:

1. Komisija za produkcijo, katera nadzoruje separatne industrije.
2. Finančna komisija, ki nadzoruje poslovne knjige centralnih in krajevnih ekonomskih organov in financira industrije.
3. Uporabnostna komisija, ki vodi razdeljevanje produktov. (Osobje te komisije sestavlja tudi živilni komisariat.)
4. Svet zaloge in distribucije, ki nadzoruje program razdeljevanja napol dovršenih proizvodov in vodi tehnično delo distribucije.
5. Sekeija tovarniške statistike.
6. Sekeija za korespondenco z lokalnimi ekonomskimi sveti.

Drugi oddelek ali skupina centrale so sekeije industrij, katerih je petnajst. Vsaka industrija ima svojo sekeijo in stoji pod neposrednim vodstvom svoje sekeije v centrali. Ta oddelek se predvsem peča z razdeljevanjem sirovin.

Tretja skupina sekeij je: 1. industrijalna administracija, 2. inspektorat, 3. pravosodni oddelek, 4. nadzorstvo knjig in objavljanje uradnih naznanil in poročil.

Provizorični sveti narodne ekonomije so organizirani na isti način kot centralni svet. Krajevni

sveti so pa razdeljeni v industrialne sekcije z ozirom na značaj podjetja, n. pr. kovinarska sekcija, tekstilna, kemikalna, elektro-tehniška itd., ki so pod direktno kontrolo odbora lokalnega sveta in deloma odbora dotične sekcije. V odborih vseh sekcij so zastopane tudi krajevne strokovne unije. Vseh krajevnih svetov narodne ekonomije v sovjetski Rusiji je danes 81. — Iz revije "Soviet Russia".

Hughes, Compers in Rusija.

Razne ameriške unije so poslale v zadnjih par mesecih resolucije v Washington z zahtevo, naj vlada omeji vse restrikcije za obnovo trgovine z Rusijo. Ob enem so skušale napraviti pritisk tudi na Gompersa, predsednika A. F. of L., da bi tudi on porabil svoj vpliv, kolikor ga sploh ima, pri vladnih krogih v ta namen. Gompers ni prijatelj boljševikov, kar je že mnogokrat povedal.

Mr. Gompers je poslal državnemu tajniku Mr. Hughesu pismo, v katerem želi, naj se pove enkrat resnica o Rusiji, oziroma o obnovitvi trgovine z Rusijo. Državni tajnik Hughes odgovarja v svojem pismu z dne 17. aprila t. l., da je edina rešitev za Rusijo in za obnovo trgovine, ako se otrese boljševiškega režima, "da ji bo zopet omogočeno zavzeti svoje pravo mesto v ekonomskem življenju na svetu".

Državni tajnik je že v eni prejšnjih not pokazal, kako stališče bo zavzela Hardingova administracija napram sovjetski Rusiji. Pismo Gompersu pa to stališče še bolj osvetljuje, ki je Rusiji ravno tako neprijazno, kakor je bilo stališče Wilsonove administracije.

Med drugim pravi Hughes v svojem pismu Gompersu, ki je bilo ob enem pisano tudi za javnost:

"... Razdejanje ruske industrije je tako popolno in mizerija v deželi je tako akutna, ljudstvo strada in zahteve po potrebščinah so tako velike, da predstavlja današnja Rusija velikansko praznino, toda nobenih znamenj ni na vidiku, ki bi obljubovala izboljšanje te kritične situacije; take razmere bodo obstajale, dokler bo imela Rusija sedanji politični in ekonomski sistem... Četudi so potrebe Rusije za razne izdelke skoro brezmejne, je njena nakupovalna moč majhna... Ne sme se prezreti, da je stalno padala tudi tista ruska industrija, ki ni bila odvisna od uvoza. Propadanje te industrije se ne more pripisovati blokadi in civilni vojni... Restrikcije za direktno trgovino z Rusijo so bile odpravljene od strani ameriške vlade dne 8. julija 1920. Sklenitev trgovskih pogodb z baltičskimi državami je omogočilo Rusiji svobodno vstopiti v trgovske odnose z Evropo in Zedinjenimi državami... Ameriško in evropsko blago se uvaža v Rusijo, toda količina uvoženega blaga je neznatna, ker Rusija ni v stanju, da plača za naročila... Res je, da so trgovski agentje sovjetske vlade dali velika naročila firmam v Zedinjenih državah, Evropi in Azi-

ji. Preračunjeno je, da bi znašala vsa ta naročila vrednost \$6,500,000,000. Izdelki pa se pošiljajo le v malih količinah, ker sovjetski agentje niso mogli plačati naročil ali pa dobiti kredita..."

Državni tajnik nadalje pojasnjuje, kako je ruski prometni sistem desorganiziran in kako ni nikakih izglede, da bi se mogla v bližnji bodočnosti obnoviti z Rusijo profitonosa trgovina. Rusija ima po Hughesovem zatrdilu vsega zlata v vrednosti \$175,000,000. Vsa ta svota — pravi Hughes — ne bi mnogo pomagala ameriški industriji in trgovini. Zatruje, da Rusija nima pri roki nikakih produktov ali sirovin za izvažanje, kar bi služilo pri trgovskem izmenjavanju blaga z drugimi deželami.

Od ameriške vlade ni bilo drugega pričakovati, kajti sovjetska Rusija ne more napraviti na Zedinjene države tistega pritiska, kakor na Anglijo, ki ima svoje posesti in interese v Mali Aziji, Indiji in drugih teritorijih okoli Rusije.

Blokada Rusije je deloma odpravljena, trgovina se po malem vrši, toda dokler se ne sklenejo trgovske pogodbe z velikimi industrialnimi državami, ne bo mogla uvažati toliko potrebščin, kolikor jih nujno rabi za svojo najpotrebnejšo rekonstrukcijo. Sedanji načrt mednarodnega kapitalizma je Rusijo polagoma gospodarsko izčrpati in širiti nezadovoljnost med ljudstvom. Ali pa naj postane pametna in da kapitalistom krmilo države. To željo izreka Hughes in v nji gotovo ni osamljen.

V prvi vrsti potrebuje Rusija tračnice, lokomotive in drug železniški material, da vzpostavi svoj transportni sistem, ki je med vojno in po vojni največ trpel radi katerega je tudi pomanjkanje živila v mestih.

Kolikor bo Rusija v danih razmerah mogla, bo uvažala potrebščine iz inozemstva. V največji meri pa bo še za gotovo dolgo navezana na samopomoč. Ker je prebolela vse dosedanje krize, bo v stanju premagati tudi te ovire, ki jih stavijo nasprotniki obnovitve trgovine z Rusijo. Skušala se bo asimilirati razmeram kakršne so, pa izvabiti kapitaliste s koncesijami in z drugimi ugodnimi pogoji. Kapitalizmu je profit prvi. Ako čuti, da se more na en ali drug način pridobiti milijone, ne pusti take priložnosti kar tako mimo.

Morda se bodo v Washingtonu s časoma premislili, kajti tudi v Londonu so dajali podobne izjave v javnost, kakor Hughes. Konec koncev pa se je vendar sklenila trgovska pogodba, četudi velja sedaj še bolj na papirju, kakor pa v praksi.

Tudi, če pride carizem jutri na krmilo, zato ruska industrija še ne bo oživela čez noč in tudi železniški sistem se ne bo izboljšal v štirindvajsetih urah. Ravno narobe se bi dogodilo. Ampak prav gotovo bi priskočil Rusiji ves kapitalistični svet na pomoč, ako bi prišli na krmilo caristični ali kak drugi elementi, ki bi dali kapitalizmu neomejeno pravico izkoriščati Rusijo. Pod carizmom Rusja gotovo ni bila vzor država, pa so jo kapitalistične države vseeno podpirale, seveda v svojo korist; francoski bankirji so posodili carju ogromne svote in radi teh dolgov je moralo pasti že na tisoče Ru-

sov, Poljakov in drugih, ki so skušali vleči kostanj iz žerjavice za francoske in druge bankirje. Finančniki niso bili zato ne lačni ne žejni, ampak se jim še vedno dobro godi.

Resnico o Rusiji se da povedati na različne načine in Hughes jo je povedal na svoj način, mi pa si jo razlagamo po svoje. Po njegovem mnenju je v Rusiji vse narobe zato, ker je podružabila industrijo in naravna bogastva. Zakaj je slabo, ako ne še slabše, v drugih državah, ki niso boljševeške, tega ne pove Hughesovo pismo.

O razvoju industrialnih korporacij.

Civilna vojna se lahko označi za tisto dobo, v kateri se je začela kapitalistična industrija najbolj uspešno širiti po Ameriki. Vojna med severom in jugom je bila gotovo neizogibna in tudi v interesu demokracije kljub svojim žrtvam koristna. Po stališču juga se suženjstvo ni moglo drugače odpraviti, kakor s to vojno.

Toda suženjstvo ni bilo edino vprašanje te vojne. Dejansko je šlo za nadvlado južnega fevdalizma ali severnega industrializma. In s severom je zmagala industrija, z njo pa kapitalizem. V tisto dobo pada rojstvo kapitalističnega razvoja.

Ta razvoj je bil začetkoma do skrajnosti individualističen. Podjetja so imela popolnoma oseben značaj; lahko bi se reklo: tovarna in tovarnar sta bila eno. Zedinjene države so bile tedaj na prvi stopnji individualistične dobe, namreč v času številnih majhnih in neodvisnih proizvajalcev, ki so bili vsi več ali manj uspešni radi še skoro nedotaknjenih bogatih naravnih virov dežele. V onem času smo imeli obširen in napredujoč srednji razred in malo zaprek je našel človek primerne inteligence in ambicije, da se je povzpел do samostojnosti.

To so bili oni zlati dnevi, katerih si žele nazaj naši individualisti, katere hočejo pričarati nazaj naše zakonodaje in vlade s pomočjo zakonodajnih ukrepov. Svet pa ne miruje, kajti mir pomeni smrt. V prostem tekmovalstvu je bolj uspešen proizvajalec uničil manj uspešnega. Porodile so se družbe in korporacije ter absorbirale ali uničile individualnega proizvajaleca, dočim so večje korporacije premagale in pogoltnile manjše, in se združile s še večjimi. Po neizprosni ekonomski zakonih je napredovala na ta način učvrstitev industrij od številnih manjših organizacij do ustanovitve velikih korporacij, ki so postajale bolj in bolj močne in brezobzirne.

Višek pa se je dosegel koncem leta 1890. in to prav posebno v onih industrijah, ki so bile organizirane v velike korporacije. Potreba vzdrževanja tvornic ob vedno rastoči produkcijski zmognosti preko normalne zahteve po produktih, je napravila tekmovalje tako silno in okrutno, da je pretilo s poginom premaganemu in zmagovalcu, vsled česar se je bilo bati splošnega industrialnega poloma.

Na ta način je morala priti kooperacija ali sodelovanje, kajti le na ta način je bilo mogoče preprečiti uničujoče posledice tekmovalstva.

Vsled tega je prišlo do kooperacijskih dogovorov med prej tekmujočimi korporacijami. Vse je kazalo, da je prišel konec individualistične dobe in namesto nje doba kooperacije ali sodelovanja.

Osnovni princip industrialne kooperacije na enakih ali sličnih poljih obsega kontrolo produkcije, kontrolo cen ter medsebojno izmenjavanje informacij.

Kontrola produkcije pomeni: Odpravljanje stalno vračajočih se dob industrialne depresije, kar je mogoče doseči z omejitvijo dodatne produkcije v časih stagnacije, s pospeševanjem konsuma s pomočjo dolgoročnih kreditov, s sprejemanjem blaga v plačilo in s finančno pomočjo, da se ustanove novopodjetja ter razširijo že obstoječa.

Odpravljanje neomejenega tekmovalstva se izvrši z delitvijo produkcije med korporacijami согласно z individualnimi možnostmi vsakega podjetja, finančno silo ter značenjem posameznega podjetja.

Kontrola cen pomeni: Dogovor glede enakih cen za enake produkte od strani vseh proizvajalcev v dotični stroki ter nadalje dogovore glede primerenih dobičkov za podrobne prodajalce.

Izmenjava informacij pomeni: Izmenjavo tehničnih informacij ter izkušenj med proizvajalnimi in tehničnimi štabi, skupno uporabo patentnih pravic, trgovskih znamk itd., medsebojno posvetovanje glede administrativnih problemov ter finančnih vprašanj, medsebojno uporabo kapitala korporacij in drugo.

Vse te potrebne pritiskline varnega vodstva industrialne prosperitete v tem prehodu iz tekmovalne dobe, ki je mrtva, v bodočo kooperativno dobo, pa je razveljavila in napravila nepostavne vlada.

Posledica tega je, da je od pričetka tega stoletja naš industrialni razvoj nazadoval in ne napredoval. Industrije so postale večje, korporacije glede finance bolj silne, a kot industrialen narod smo šli nazaj in sicer z veliko naglico.

Tekmovalje se ni več oživelo. Nobena politična postava namreč ne more spraviti zopet v življenje mrtvega in dočim je mogoče prepovedati kooperacijo zakonodaje, se ne more s postavo prisiliti narod ali korporacija, da bi izvršila samomor.

Posledica tega je bila vedno večja desorganizacija, vmešavanje, neuspešnost in trošenje, ki je bilo popolnoma nepotrebno za narodno blagostanje.

Kakšni pa so bili zroki za to prisilno ustavljanje naravnega industrialnega razvoja, ki ogroža blagostanje, če ne njegovo lastno eksistenco?

Dočim je pri drugih narodih soglašal industrialni razvoj po vsej deželi, je bil v Ameriki v istočnih državah za nekako generacijo pred industrialnim razvojem srednjega Zapada in Zapada samega.

Ko se je torej na Iztoku korporacijska organizacija približala štadiju kooperacije, je obstajal na Zapadu še vedno velik razred majhnih individualnih proizvajalcev, ki so čutili svojo eksistenco ogroženo

vsled postanka korporirane industrijalne sile. Ti posamezni proizvajalci pa so bili pripravljeni na boj proti korporacijam z vsemi svojimi silami, političnimi in drugimi, s čimer so hoteli preprečiti to, kar je bilo neizbežno, namreč izločitev majhnih proizvajalcev od strani višje uspešnosti organizirane korporacijske produkcije.

K temu je treba še dodati nemalo število neodvisnega srednjega razreda v istočnih državah in vse one, ki so poskusili, a propadli ter raditega po naravi sovražijo one, ki so bili uspešni v organiziranju velike produkcije ter si v tem tudi pridobili veliko politično moč. Lahko se simpatizira z individualnim proizvajalcem, ki si hoče obraniti svojo industrijalno neodvisnost, a kljub temu je to gibanje nazadnjaško gibanje.

Enako nevarno sovražnik v napredku proti kooperaciji ali sodelovanju obstaja v močnem individualističnem razpoloženju velike večine ameriških državljanov, posebno onih anglo-saškega pokolenja. Ti ljudje so rajši prvi v majhni prodajalni, kot pa drugi na prostranem oceanu. Rajši so predsedniki podjetja, ki predstavlja 10 tisoč dolarjev kapitala, kot pomožni tajniki podjetja, ki predstavlja kapital \$1.000.000.

Treba je tudi pomisliti, da so številni organizatorji in korporacijski voditelji individualnosti, ki ne razumejo, kam vodi pot, po kateri hodijo in kam vodijo pota ekonomskih postav. Vsled tega manjka tudi voditeljev v prehodu iz tekmovanja v kooperativni sistem in napredek je ustavljen.

Nato pa se je tudi porodil antagonizem delavskih interesov. Delavske strokovne organizacije so se bale večje sile organiziranega industrijalnega kapitala ter podpirale vsled tega boj proti njim.

V dnevih, ko se je porodilo to popularno sovražno razpoloženje proti korporiranemu industrijalnemu ustroju, je bilo nekaj industrijalnih nasprotstev, s katerimi so končale korporacije. Zatirale so delavske organizacije, in sicer v obsegu, ki je bil malo v soglasju s socialno modrostjo in interesi bodočega industrijalnega sodelovanja ter tudi prijateljskega čustvovanja z masami naroda kar je seveda razumljivo, ker se od kapitala ne more pričakovati sentimentalnosti napram delavstvu ne napram malim podjetnikom.

Eden glavnih vzrokov splošnega ljudskega razpoloženja proti korporacijam je bil značaj korporacij samih, posebno v prvih dneh njih obstanka, ko sta kraljevala okrutnost in neuspešnost.

V Ameriki ni bilo nobene konstruktivne nadzorovalne sile kakršno je predstavljala v Nemčiji centralna vlada. Naše vlade, od zvezne pa do občinske, niso organizirane, da bi konstruktivno delovale.

Tarifna stena je izključevala oviro, ki jo je treba pri tekmovanju z drugimi narodi. Tako so se pogosto nadkapitalizirala podjetja, kar je resno oviralo gotove korporacije leta in leta, dokler ni obseg podjetja zrastle do kapitalizacije. Včasih je bilo to nadkapitaliziranje namenoma uprizorjeno.

Še bolj resen vzrok za ljudski odpor proti kor-

poracijam pa je bilo izjalovljenje ene najbolj važnih funkcij korporacij, namreč socialno razmerje do uslužbenecv ter do občinstva v splošnem.

V onih prvih dneh so voditelji in organizatorji absolutno mislili, da so korporacije njih privatna lastnina in vsled tega so bili tudi prepričani, da je plačevanje takih plač, ki ravno zadostujejo, da se dobe dobri in uspešni delavci, vse, kar naj določa razmerje med delodajalcem in delavcem. Končno pa so tudi mislili, da nimajo nikakršnih obveznosti napram javnosti. Dočim pa je mogel proti individualnemu majhnemu delodajalcu iz dni Lineolna uspešno nastopiti individualni uslužbenec, je postal slednji brez pomoči proti korporirani sili organizirane industrije.

Prvič se je to jasno pokazalo občinstvu za časa velike stavke v antracitnih premogovnikih, kjer se premogarji in lastniki premogovnikov niso mogli sporazumeti. Posledica tega je bila, da je narod Nove Anglije trpel, da so umirali otroci vsled pomanjkanja, dokler ni končno posegla vmes zvezna vlada in sicer "v privatno razmerje" med delodajalcem in delavcem.

Izpremembe, ki so se završile vsled korporacijskega razvoja v razmerju sil med osebnim uslužbencem ali javnostjo ter industrijalnim delodajalcem, nalagajo pač korporaciji dolžnost, da ustanovi uspešen ekvivalent za samopomoč posameznika. Toda kako izpolnjujejo korporacije to dolžnost, ve pač delavstvo iz žalostnih izkušenj.

Iz vsega tega spoznamo, da ni sedanja splošna sovražnost proti korporacijam delo par neodgovornih demagogov, temveč posledica vzrokov, ki tiče globoko v narodnem in industrijalnem razvoju dežele.

Ali načelno nasprotovanje proti koncentraciji industrije ostane nazadnjaško in nemore doseči uspeha. Kajti proti zakonu gospodarskega razvoja je vsaka agitacija in vsaka postavodaja brezuspešna. Korporacije moramo smatrati za nujni vrhunec privatno kapitalističnega gospodarstva; one predstavljajo najvišjo obliko industrijalne organizacije v sedanji družbi. In s tem napravljajo industrijo godno za prenos iz privatnega gospodarstva v splošno narodno.

Delavstvo se mora seveda braniti napadov korporacij na njegove pravice in se z organizirano močjo upirati organiziranemu izkoriščanju. Nikakor pa nima delavstvo naloge, da bi podpiralo kratkovidne zagovornike branjarskega sistema, ki silijo nazaj v nemogočo preteklost.

Koncentracija industrije in trgovine je zadnja postaja privatno kapitalističnega gospodarstva. Zahjo pride socializem. Če hočemo priti do njega, moramo korakati naprej, ne nazaj. To se pravi: Korporacij nimamo odpravljati, ampak osvojiti jih moramo.

Deset ločenih posameznikov lahko pretepe en sam razgrajač. Ako je vseh deset skupaj v eni gručici, jih gotovo ne bo.

Pogoji tretje Internacionalne.

Sedaj, ko se bliža konvencija socialistične stranke, je prišlo zopet v ospredje vprašanje o pridruženju k III. Internacionali. Levo krilo ameriške socialistične stranke, kolikor ga je še ostalo v nji od razkola, je za brezpogojno pridruženje k moskovski Internacionali. "Centrumaši" so za pridruženje pod pogojem, da se stranki pusti avtonomija v vseh notranjih zadevah, da bo sama določala taktiko, ki bo vodila k uspešnemu delu v ameriških razmerah. Drugi elementi so nazaranja, naj stranka za sedaj še ne išče stikov za nobeno pridruženje, pač pa naj deluje z vsemi silami nato, da se med vsemi prizadetimi socialističnimi strankami napravi možnost za organiziranje Internacionalne, v kateri bodo zastopane vse stranke, ki so resnično socialistične in se bore za družabni preobrat.

Diskuzije o Internacionali obdržujejo tudi naši klubi in nekateri so izrekli željo, naj bi se v Proletarcu objavilo slovenski prevod pogojev, ki jih je izdal drugi kongres III. Internacionalne. Mi smo o teh pogojih že večkrat poročali, dasiravno jih še nismo objavili v celoti.

Svoje stališče o pogojih drugega kongresa smo deloma označili v 679. števil. Proletarca z dne 16. sept. 1920. Priobčili smo tudi nekaj drugih člankov, med njimi tudi dva od Morris Hillquita, ki sta bila objavljena v 687. in 688. številki Proletarca.

Tekst pogojev, ki jih je formuliral drugi kongres tretje Internacionalne, smo povzeli iz newyorškega lista "Nation," ki jih je prevel iz pariškega lista *Bulletin Communiste*, izdaja z dne 2. septembra, in iz berlinskega lista *Freiheit* z dne 25. avgusta.

Pogoji III. Internacionalne, izdani na njenem drugem kongresu meseca julija 1920 v Moskvi, strankam, ki se žele pridružiti tej Internacionali.

"Prvi kongres komunistične Internacionalne ni izdal definitivnih pogojev za pridruženje strankam, ki bi želele pristopiti k III. Internacionali. Do časa, ko se je vršil prvi kongres, so bile v večini deželah le komunistične frakcije ali pa male skupine. Drugi kongres se je zbral v drugačnih razmerah. V večina deželah so sedaj že komunistične stranke in organizacije. Stranke in skupine, ki so še do nedavnega časa spadale k II. Internacionali, se sedaj nagibajo k III. Internacionali, dasiravno še niso postale vseskozi komunistične. Druga Internacionala je zrušena. Srednje stranke in centrične skupine, zavedajoč se brezupnega položaja, se skušajo naslanjati na komunistično internacionalo, ki postaja jačja in jačja. Navzlic temu upajo obdržati dovoljno mero avtonomije, ki bi jim omogočila voditi tudi v nadalje oportunistično ali centralistično politiko. Komunistična Internacionala je postala nekaka moda. Želje vodilnih skupin centrušaev, da se ji pridružijo, je indirektni dokaz, da si je komunistična Internacionala pridobila simpatije velike večine zavednega delavstva po vsem svetu in postaja z vsakim dnem močnejša.

Komunistična Internacionala bi se lahko postavila v nevarnost z invazijo nezanesljivih elementov, poznanih vsled svojih polovičnih metod, ker se še niso oprostili ideologije druge Internacionalne. Nadalje, v nekaterih velikih strankah (Italija, Švedsko, Norveško, Jugoslavija itd.), ki imajo komunistične večine, so ostale še velike reformistične in pacifične skupine, ki samo čakajo ugodnega trenutka, da dvignejo svoje glave in prično s sabotažo proti revoluciji proletarijata in s tem pomagajo buržvaziji in drugi Internacionali. Noben komunist ne sme pozabiti naukov, ki jih je dala ogrska sovjetska republika. Zedinjenje ogrskih komunistov z reformisti je moral ogrski proletarijat drago plačati. Raditega smatra drugi kongres komunistične Internacionalne za potrebno, da precizno definira pogoje za pristop k III. Internacionali tistim strankam, ki bi se ji želele pridružiti v bodoče, in da direktive tistim strankam, ki so že pridružene III. Internacionali in jih navaja na dolžnosti, ki so jih prevzele nase. Drugi kongres komunistične Internacionalne

je določil pogoje za včlanjenje h komunistični Internacionali, kakor sledi:—

1) Dnevna propaganda in agitacija mora imeti čisti komunistični značaj (in mora soglašati s programom in sklepi III. Internacionalne). Strankino časopisje morajo urejevati odgovorni komunisti, ki so preiskušeni v boju za proletarijat. Diktatura proletarijata ne sme biti predmet formalnim frazam, ampak propaganda zanjo mora biti taka, da bo iz faktov, ki govorijo zanjo, razvidno vsakemu delavcu, vojaku in kmetu, da je potrebna.

V kolonah časopisja, na javnih shodih, v strokovnih unijah, v kooperativah in povsod, kjer imajo dostop pristajši tretje Internacionalne, se mora buržvazija in njene priveske, reformiste vseh baž neusmiljeno in sistematično bičati.

2) Organizacije, ki se žele pridružiti III. Internacionali, morajo regularno in sistematično odzematil odgovorna mesta v delavskem gibanju vsem reformistom in centrušaem, najsibodo ti uradi že večje ali manjše veljave (na pr., v strankinih organizacijah, v uredništvih, strokovnih organizacijah, parlamentarnih skupinah, kooperativah, v municipalnih administracijah itd.), ter jih nadomestiti z v boju preiskušeni komunisti, ne da bi se pri tem obotavljali tudi v začetku, če je treba "sposobne in izkušene" oportuniste nadomestiti s člani iz vrst delavstva.

3) V deželah, kjer je proglašeno izjemno (obsedeno) stanje ali kjer so v veljavi izredni zakoni, da komunisti ne morejo vršiti svoje propagande legalnim putem, je absolutno potrebno vršiti legalno in nelegalno aktivnost. V skoro vseh deželah Evrope in Amerike prehaja razredni boj v stadij civilne vojne. V takih okoliščinah se komunisti ne morejo zanašati v svojem delu na buržvazno legalnost. Njihova dolžnost vsepovsod je, da ustanove paralelno k legalnim tudi nelegalne organizacije, ki bodo v odločilnem momentu sposobne izvršiti njihovo dolžnost do revolucije.

4) Sistematična, energična propaganda se mora vršiti tudi v armadi. Komunistično jedro se mora formirati v vseh vojaških oddelkih. Večina tega dela je nelegalna, toda če se ga odkloni, je to izdajstvo napram revolucionarnim dolžnostim, in tisti, ki ga odklanjajo, nimajo mesta v III. Internacionali.

5) Dobro premišljena, sistematična agitacija se mora voditi v okrajih po deželi. Delavski razred ne more triumfirati, ako nima na svoji strani vsaj del kmečkega delavstva (dninarje in male kmečke posestnike), in ako ne pridobi za nevtralnost vsaj del zaostalih kmečkih skupin. Komunistična aktivnost na deželi je ena najvažnejših. Voditi jo morajo v prvi vrsti mestni delavci, ki imajo stike z ljudstvom na deželi. Odkloniti to delo, ali pa ga pustiti nezanesljivim, napol reformističnim elementom, je ravno tako, kakor odpovedati se proletarski revoluciji.

6) Dolžnost vsake stranke, ki hoče pripadati III. Internacionali, je pobijati ne samo patriotizem, ampak tudi nepošteni, hipokritični pacifizem ter sistematično dokazovati delavstvu, da se ne more brez revolucionarnega zrušenja kapitalizma preprečiti novih imperialističnih vojen z nobenimi mednarodnimi razsodišči, ne s propagando za razoroževanje in ne z "demokracijo" reorganizacijo Lige narodov.

7) Dolžnost strank, ki žele pripadati komunistični Internacionali je priznati potrebo pretrgati vse stike s politiko reformistov in centrušaev in propagirati pretrganje teh stikov tudi med članstvom stranke. Brez tega je dosledna komunistična politika nemogoča.

Komunistična Internacionala zahteva, da se nujno, brez ugovaranja ti stiki pretrgajo v najkrajšem času. Komunistična Internacionala ne more pripustiti v svoje vrste take priznane oportuniste, kot so Turati, Kautsky, Hilferding, Hillquit, Longuet, MacDonald, Modigliani itd., da bi se imeli pravico nazivati člane III. Internacionalne. To bi jo napravilo preveč podobno drugi Internacionali.

8) Posebno določeno stališče z ozirom na kolonije in zatirane narodnosti morajo vzeti stranke tistih dežel, katerih buržvazija poseduje kolonije in zatira narodnosti. Stranke, spadajoče komunistični Internacionali, so dolžne brezobzirno razkrinkavati či-

ne svojih imperialistov v kolonijah in pomagati vsakemu gibanju za emancipacijo v kolonijah, ne samo z besedami, ampak z dejanji, da zahtevajo odstranjenje imperialistov iz kolonij, da propagirajo bratske čute med delavstvom svoje dežele do delavskega ljudstva v kolonijah in do ljudstva zatiranih narodnosti ter vršiti sistematično agitacijo med vojaštvom svojih dežel proti vsaki opresiji ljudstva v kolonijah.

9) Stranke, ki žele pripadati komunistični Internacionali, morajo vršiti sistematično, energično propagando v strokovnih inijah (delavski in tovarniški sveti), v kooperativah in v drugih organizacijah, kjer so združene mase delavcev. V notranjosti teh organizacij se morajo formirati komunistična jedra, katerih ustrajno delo bo pridobilo strokovne unije za komunizem. Njihova stalna naloga bo razkrivati izdajstva social-patrijotov in nestabilnost "centruma." Ta komunistična jedra morajo biti podrejena stranki kot celoti.

10) Dolžnost strank, spadajočih v komunistično Internacionalo, je, da so v energičnem in brezobzirnem boju proti rumeni amsterdamski Internacionali strokovnih organizacij. Na drugi strani morajo z vsemi močmi podpirati rdeče strokovne organizacije pridružene h komunistični Internacionali.

11) Dolžnost strank, ki žele pripadati tretji Internacionali, je, da revidirajo svoje parlamentarne skupine, da izključijo vse nezanesljive elemente, in da napravijo te skupine podložne strankini eksekutivi, ne samo v formi amov faktično, z določbo, da mora vsak komunistični član parlamenta podrediti svoje delovanje resničnim interesom revolucionarne propagande in agitacije.

12) Periodično in neperiodično časopisje in vsa strankina tiskarska podjetja morajo biti pod popolno kontrolo strankine eksekutive, najsi bo to legalno ali nelegalno. Publicističnim organom se ne sme pripustiti, da bi zlorabljali njihovo avtonomijo in sledili politiki, ki ni v popolnem soglasju s strankino politiko.

13) Stranke, spadajoče v komunistično Internacionalo, morajo biti organizirane na principu demokratične centralizacije. V sedanji periodi civilne vojne more komunistična stranka vršiti svoje funkcije le, ako je najpovolneje centralizirana, ako je v nji uvedena najstrožja disciplina in ako imajo njeni izvrševalni organi neograjeno avtoriteto in imajo zapuinanje vsega članstva.

14) V deželah, kjer delujejo komunistične stranke legalno, morajo od časa do časa trebiti iz svojih vrst malo buržvazij in elemente posebnih interesov.

15) Stranke, ki žele pripadati komunistični Internacionali, morajo neomejeno podpirati vse sovietske republike v njihovem boju proti kontra-revoluciji. Neutrudljivo morajo propagirati med delavstvom, da odločno odklonijo prevažati municijo in druge potrebščine sovražnikom sovietskih republik; vršiti morajo propagando, bodisi legalnim ali nelegalnim potom, med vojaštvom, poslanim proti sovietskim republikam.

16) Stranke, ki so dosedaj obdržale njihove stare social-demokratske programe, so dolžne, da jih revidirajo brez odlaganja in da izdelajo nov program v duhu sklepov komunistične Internationale, prilagojen posebnim razmeram njihovih dežel. Programi strank, spadajočih v komunistično Internacionalo, morajo biti notrjeni od kongresa komunistične Internationale ali pa od njene eksekutive. Če strankinega programa eksekutiva ne potrdi, ima stranka pravico apelirati na kongres.

17) Vsi sklepi kongresa in eksekutive komunistične Internationale so obvezni za vse stranke, ki so ji pridružene. V tej periodi akutne civilne vojne mora biti komunistična Internacionala mnogo bolj centralizirana kot pa je bila druga. Komunistična Internacionala in njena eksekutiva mora vzeti v obzir razmere kakršne so v raznih deželah in napraviti sklopne, obvezne sklepe v golovih slučajih le, ako jih je mogoče izvesti.

18) Vse stranke, spadajoče h komunistični Internacionali, morajo premeniti svoja imena. Vsaka stranka, ki se želi pridružiti komunistični Internacio-

nali, se mora imenovati "Komunistična stranka (se navede ime dežele), sekcija tretje Internationale." Vprašanje imena ni samo stvar forme, ampak ima precejšnjo politično važnost. Komunistična Internacionala je napovedala vojno vsemu buržvaznemu svetu in starim rumenim social-demokratskim strankam. Zelo važno je, da se delavstvu pojasni razliko med komunističnimi strankami in starimi "uradnimi" social-demokratskimi ter socialističnimi strankami, ki so izdale prapor delavskega ljudstva.

19) Dolžnost vseh vodilnih listov komunističnih strank je objavljati vse važnejše sklepe in dokumente eksekutive komunistične Internationale.

20) Vse stranke, spadajoče h komunistični Internacionali in tiste, ki so vložile aplikacije za pristop, morajo kakor hitro mogoče, toda ne pozneje kot v teku štirih mesecev po kongresu komunistične Internationale sklicati tzedne konvencije za pretresanje teh pogojev. Eksekutiva vsake stranke naj skrbi, da se njene lokalne organizacije seznani s sklepi drugega kongresa.

21) Stranke, ki žele pristopiti h komunistični Internacionali, pa niso še radikalno premenile svojih taktik, morajo aranžirati, da pred pridruženjem najmanj dve tretjine članov strankine eksekutive in ravno tako vsi drugi važnejši odbori izjavijo svoje soglašanje in stremljenje za pristop k tretji Internacionali. Izjeme so dovoljene le v posebnih slučajih, ako vidi eksekutiva umestno, da se jih dovoli.

22) Člani, ki v principu odklonijo te točke, predložene po komunistični Internacionali, se izključijo iz stranke. To velja posebno še za delegate izredne strankine konvencije."

Troni v Evropi še niso iz mode. Listi poročajo, da se dve ameriški milijonarki, sedaj omožene princezinje, potegujeta za albanski prestol. Kontestan-tinji sta princezinja Anastazija, žena grškega princea, preje Mrs. William B. Leeds, in princezinja Vlora, preje Helen Kelly, ki je bila svoječasno žena Franka J. Goulda. Ako ena ali druga v svojem prizadevanju uspe, bo to prva Američanska, ki bo dosegla "časť" kraljice.

Bivša nemška cesarica Avgusta Viktorija je preminula po dolgotrajni bolezni. Časopisje je o njeni smrti in pripravah za pogreb poročalo na dolgo in široko, posebno ameriško. Nemško radikalno časopisje je smrt bivše cesarice omenilo le s par besedami, medtem, ko monarhistično časopisje izrablja ta slučaj za monarhistično propagando. Tudi nemška cesarica je bila namreč blaga mati svojemu ljudstvu, vsaj tako stoji zapisano v šolskih knjigah in v povestnih knjigah za mladino. Spoštujemo tudi bivše in sedanje vladarice, kot ženske in matere svojih otrok. Ampak kdor še v sedanjih časih skuša poveljevat žensko ali moškega, samo zato, ker je bil nekoč kralj ali kraljica, ne zasluži prav nobene spoštovanja in nemški monarhisti ga prav gotovo ne zaslužijo. Nemško ljudstvo preveč trpi vsled ene "blage" cesarice in "blagega" kajzerja in drugih nemških kraljičev. Cesarica najbrž ni kriva nesreče, ki je zadela nemško ljudstvo z zadnjo vojno. Ampak bila je članica kaste, ki je nosila odgovornost za nemški militarizem, zato ni čudno, da jo nemško delavsko časopisje prezira celo ob njeni smrti.

Če ni ljudstvo revolucionarno, je vse revolucionarno mišljenje voditeljev neplodno.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

ALIQUIPPA, PA.—Kakor povsod, kjer obstoje organizacije zavednega delavstva, tako bomo tudi v naši naselbini obhajali naš praznik, praznik prerodenja, prvi maj. Začetek slavnosti bo ob 2. popoldne. Imeli bomo med drugim predavanje o političnem položaju in diskuzijo.

V teh časih izkoriščanja, boja in žrtev, ki jih mora prinašati proletarijat, ne bi smel biti noben delavec indiferenten. Sodelovanje vsakega je potrebno, kajti naše vrste potrebujejo ojačanja. Dati nam ga morete vi, delavci, ki še niste v organizaciji.

Naš praznik prvi maj je naša Velika noč, ki bo enkrat tudi naše vstajenje. Družba ne bo vedno slonela na sistemu izkoriščanja, delavstvo ne bo vedno tako pohlevno, nezavedno trpelo, kakor trpi danes. Kaj pa ima delavec od vednega garanja? Muči se, kakor da bi vedno živel, sadove njegovega dela pa uživajo tisti, ki ne sejejo, pa vendarle žanjejo.

Prvi maj je tudi praznik pomladi. Narava se prebudi in oživi. Vsa je v cvetju, polna energije, polna rasti. Kadar bo tak delavski razred, tedaj nastopi tudi proletarijatu resnična pomlad, pričetek novega življenja.

Vsi smo enako ustvarjeni, po naravnih zakonih imamo vsi enako pravico do življenja; pa je vendarle nimamo, zakaj? Kaj bi bil svet brez delavskih rok? Kdo je zgradil palače, velika mesta, železnice, tovarne, kdo koplje rude in premog, kdo gradi ladje, kdo jih vodi? Vse to vrše delavci, za odškodnino pa dobe plačo, toliko, kolikor je potrebno, da se za silo oblečejo in si kupijo hrane, če ne delajo, so izročeni pomanjkanju. Tisti pa, ki niso gradili vseh teh stvari, so vendarle gospodarji, lastniki vsega bogastva. Kako dolgo bo še to trajalo? Vse dotlej, dokler bo delavstvo nezavedno. Ko bo dobilo več smisla za organizacijo, ko bo delavstvo polagalo več važnosti za socialistično izobrazbo, tedaj šele se bo pričel nagibati k zatonu kapitalistični dan.

S hudičem in pekлом strašijo delavce, po smrti jim obljubljajo nebesa, v katera pridejo le tisti, ki so v tej dolini solz potrpežljivi, in udano služijo svojim gospodarjem. Gospodarji in duhovniki pa se ne boje ne hudiča ne večnega pogubljenja, niti se ne brigajo za nebesa. Na zemlji si jih ustvarjajo, na račun delavcev, ki se pote pri težkih, napornih delih. Kdor ima razum, bi se moral vprašati, zakaj naj bodo samo reveži potrpežljivi, zakaj naj bodo samo reveži poslušni gospodarjem in zakaj naj velja božja beseda le tistim, ki se mučijo vse življenje za bori obstanek?

Delavska armada, ki je že prišla do spoznanja, da je uredba današnje družbe krivična, je že velika. Njeno število postaja večje, kajti tudi delavec ima možnost zato, da misli, samo če hoče.

Daleč je prišel človek v svojem razvoju. Tlačani nismo več niti telesni sužnji. Postali pa smo mezdni sužnji, ker moramo prodajati svojo moč tistim, ki posedujejo delovna sredstva. Tudi ta forma suženjstva mora izginiti. Samoodbebe se to ne zgodi. Kakor se je bilo treba boriti stoletja za odpravo telesne suženjosti, kakor so morali padati kmetje v svojem boju za odpravo tlačanstva v fevdalnem sistemu, tako se morajo boriti današnji mezdni sužnji, da odpravijo zadnji suženjski sistem.

Postojanke v tej borbi so socialistične organizacije. Tudi na Aliquippi jo imamo. Ko je bil ustanovljen tukajšnji socialistični klub, je vanj pristopilo tudi nekaj takih, ki so mislili, da je to kak zabavni klub, kjer se bo dobila tudi pijača. Ker tega ni bilo, so odstopili, češ, kaj čem biti v taki organizaciji, če mi pa nič ne hasne, plačati pa je le treba vsaki mesec 35c. Jaz ne zamerim takim ljudem. Oni rabijo take argumente, ker se še ne zavedajo važnosti, ki jo ima organizacija. Kapitalisti se tega zavedajo, zato je ves sedanji sistem ena velikanska organizacija, katere namen je držati delavstvo k tlom. Proti organizaciji se

more voditi boj le z organizacijo treznih ljudi s treznimi cilji.

Delavec, čitaj dober socialistični list. Postani član socialistične organizacije in bodi njen aktiven bojevnik, ne pa samo rezervist. Uči se, da boš sposoben učiti druge.

Apeliram, da se vsi, ki čutite z nami, pridružite praznovanju prvega maja, ki je praznik vsega zavednega delavstva v vseh deželah sveta. Bodimo ponosni, da smo mi tisti, ki ustvarjamo, četudi sedaj še za druge, ki ne ustvarjajo, ampak le uživajo. Delajmo, da pride nekoč dan, ko bomo ustvarjali zase, za vse enako, da bomo res imeli vsi enake pravice do življenja in bogastva. Takrat bo prvi majnik praznik, ki se ga bo praznovalo vse drugače kakor sedaj; kajti na svetu bo le en razred, oziroma sploh ne bo razredov. Nič več ne bo provokaterjev, vojaštva in ječ, ne policajev, ki bi nabijali s svojimi količki po glavah delavcev. Prvi majnik je znamenje našega vstajenja!

Jack Kotar, tajnik kluba št. 289 J. S. Z.

GREENSBURG, PA.—Tu smo po svojih močeh pomagali akciji za oprostitev političnih jetnikov, med katerimi se še vedno nahaja tudi sodrug E. V. Debs. Svota, ki smo jo nabrali v ta fond, je bila poslana gl. stanu socialistične stranke v Chicago. Nabiralci so bili Florijan Avsec, (nabral \$15.05) in Martin Jordan, (nabral \$11.25).

NA DELO ZA NABIRANJE NAROČNIKOV "PROLETARCU".

Delavske razmere v Ameriki so slabe. Na sto in sto tisoče ljudi je brez zaslужka. V nekaterih slovenskih naselbinah so skoro vsi naši rojaki brez dela. V takih razmerah ni lahko agitirati za socialistične liste, kajti vsakdo se izgovarja, "da je brez dela." Kadar delajo, so pa dobri izgovori, "nimam časa za čitanje," "imam že sedaj preveč listov," "morda pozneje, ko bom imel več časa" itd. Od kar imamo socialistično gibanje, se delavstvo poslužuje takih izgovorov — sebi v škodo. Kako vse drugače bi bila urejena družba, ako bi delavstvo naročalo socialistično časopisje v tolikem številu, kakor naroča sedaj kapitalistične liste. Iz njih se ne more nihče naučiti socialističnih navkov, zato tudi ne pozna vzrokov brezposelnosti, izkoriščanja in zatiranja.

Imamo med nami celo delavce, ki z nekakim zadovoljstvom povdarjajo, da Proletarec ni tako razširjen, kakor so nekateri drugi slovenski listi. Krivda zato leži na delavstvu, ker ne agitira za ta list v tisti meri, kot bi moralo. V objavih števila poslanih naročnin za Proletarca opazite le majhno število aktivnih agitatorjev za nabiranje naročnikov Proletarca. To število se mora zvišati in to sodrugi, naj bo vaša naloga.

Za zastopnika Proletarca sta se priglasila Joseph Koenig iz San Franciscu, California, in Joseph Antončič iz Gilberta, Minnesota. Skoro v vsako naselbino prihaja po nekaj izvodov Proletarca. V nekatere bi ga lahko prihajalo mnogo več, ako bi se eden ali drugi naših somišljenikov zavzel, da bi pridobil Proletarcu nekaj novih naročnikov.

Proletarec je revija, s kakršno se ne morejo ponášati niti sodrugi v Sloveniji, kajti za ta denar ne dobite nikjer tednika s tako izbranim gradivom, kot ga ima Proletarec. Ta list ni napolnjen s psovskami in članki, ki bi poneumnjevali ljudstvo. Proletarec je agitatoričen list za socialistično propagando in vzgojevalen ob enem. Uprava lista se bo potrudila, da ga v bodoče še bolj izboljša in po možnosti poveča. V tem letu smo za nekaj strani povečali že več izdaj, toda gradiva imamo toliko da bi morali list povečati še za precej več strani. To nam bo omogočeno, če naši sodrugi in somišljeniki store svojo dolžnost!

tem, da pridobe listu zadostno število novih naročnikov. Kakor je nam omogočeno izdati majsko izdajo v povečani obliki in ilustrirano vsled tega, ker ima veliko cirkulacijo in dosti oglasov, tako bi lahko izdali vsako število Proletarca v enakem obsegu kot ga ima majska izdaja, ako bi imeli iste dohodke za vsako izdajo. Nekaj tisoč novih naročnikov bi pripomoglo, da bi imelo slovensko delavstvo revijo, na katero bi bilo lahko ponosno. To se da izvesti, samo ako hočemo delati. Sodrugi, na delo torej! Kooperirajmo drug z drugim, da postane tudi naše glasilo razširjen list med vsem jugoslovanskim delavstvom v Združenih državah. — Upravništvo.

NESPORAZUMI MED ČLANI V KLUBIH.

Mnogokrat se dogodi, da nastanejo med člani naših klubov nesporazumljenja, ki vodijo večkrat v osebni. Potem so zamere in tem slede odstopi.

Nihče ne more pričakovati, da bodo vsi ljudje ene organizacije vedno enakega mnenja v vprašanih in zadevah, ki so na razpravi pri sejah. Diskuzije pa so lahko stvarne in tisti, ki se jih udeležujejo, bi morali v prvi vrsti paziti, da ne govore ničesar takega, kar bi bilo žaljivo za tiste, s katerimi se razpravljajo. Žal, da se mnogi ne morejo kontrolirati, pa postanejo osebni, kar pa ne ostane samo v klubovih sejah, ampak se mržnje prenaša izven sej na javne priredbe in druge lokale, kjer prizadeti iščejo prilike za nadaljne spore, ki izhajajo iz osebnosti.

Dobili smo iz par krajev pritožbe, češ, "jaz ne morem biti več aktiven v klubu, ke me je ta in ta napadel, dasiravno sem za stvar več deloval nego on." Nekdo je celo odpovedal list, ker se mu je zaradi nam neznanega vzroka zamerilo število članov pri klubu, v katerega je pripadal.

Intelektualni ljudje se na sejah tudi sporečejo in debate so mnogokrat burne. To pa še ne pomeni, da se morajo vsled gotovih nesoglasanj mrziti med seboj. Mi vsi smo ljudje in vsaka glava ima svoje misli. Kar nas je socialistov, smo socialisti zato, ker hočemo odpraviti sedanjí družabni sistem in ga nadomestiti s socializmom. Kot taki moramo delati skupaj, zato moramo organizacijo. Kadar v kaki zadevi ne soglašamo, se moramo ali sporazumeti, ali pa se podvreči volji večine, ako smatramo, da ima poštene namene in da njeni sklepi ne bodo škodljivi organizaciji in socialističnemu delu. Osebnih prepričanj se torej čisto lahko izognemo. Vsak klub potrebuje vse moči, ki so že v organizaciji in treba je delati, da se pridobi tudi tiste, ki so še izven nje. Vsakemu sodrugu naj bo prva dolžnost služiti organizaciji in ji koristiti. Ako v tem ali onim ne soglašajo, zato se ni treba izstopati iz kluba. Kje na svetu pa se imajo vsi ljudje radi? Če ne ni med vsemi prijateljstva, s tem ni rečeno, da morajo biti mesto tega sovražstva.

Kot sodrugi lahko delam z vsakim sodrugom, tudi če mi ta ali oni osebno ni simpatičen. Ako ni moj osebni prijatelj, ga tudi ne smatram, da je moj osebni sovražnik. Naj nihče ne daje povodov za osební mržnje, pa bo več prijateljstva, kakor ga je. Pustimo kavsanje nezavednim delavcem, klerikalcem, ki ne znajo drugega, kakor opravljati, se prepirati ter tožiti drug drugega "fajmoštru" in bosom.

PRVOMAJSKA SLAVNOST V CHICAGI.

Okrajna socialistična organizacija v Chicagi je dobila od občinskih organov dovoljenje za prireditve velike slavnosti s pohodom na mednarodni delavski praznik 1. maja. Čikaški sodrugi imajo pripravljala dela v polnem teku, da organizirajo največji pohod delavstva, kar jih je še videlo to mesto. Ako bodo unije storile svoje, se bo slavnostnega pohoda udeležilo nad sto tisoč oseb.

Točno ob eni se prične pohod, spremljan s številnimi godbami, z zbirališča na Blue Island Ave. in W. 12th St. (Roosevelt Rd.) Sprevid se bo pomikal vzhodno po Roosevelt Rd. do Wabash Ave. in potem po Wabash Ave. do Kolizejuma, kjer bo velikianski shod, na katerem nastopijo G. R. Kirkpatrick, Charney Vla-

dek, upravnik židovskega socialističnega dnevnika v New Yorku in član newyorškega občinskega sveta, Daniel W. Hoan, soc. župan mesta Milwaukee, Oscar Ameringer, Seymour Stedman in drugi. V Kolizejumu je okoli 16.000 sedežev in je največja zborovalna dvorana v Chicagi.

Na programu bodo tudi koncertne točke; nastopili bodo znameniti umetniki, kot Frances Pepperte, Richard Czerwonky in več drugih. Godbene točke pri koncertnem programu bo izvajal socialistični simfonični orkester. To je popoldanski program. Velikanska dvorana Kolizejuma pa je najela tudi za zvečer. Pri večernem programu bo nastopil znameniti balet Elizabete Friedman, ki bo proizvajal majske in pomladne ples, nadalje ruske, egipčanske in orientalske pleske. Ta balet bo vprizoril tudi živo sliko o prebuditvi življenja v spomladi. Nadalje bo na sporedu ples, pevske točke, igre itd. Čisti dobiček vse priredbe je namenjen fondu za ustanovitve delavskega dnevnika v Chicagi.

Članstvo slovenskega socialističnega kluba št. 1, J. S. Z., se korporativno udeleži te prvomajske slavnosti. Naše zbirališče bo na Blue Island Ave. in W. Roosevelt Rd. ob 12:30 popoldne. Tu se pridružimo pohodu in odkorakamo v Kolizejum. Apiliramo na članstvo ostalih dveh čikaških klubov JSZ. (Pullman in North Side), da se udeleži te slavnosti. Ker pade letošnji 1. maj na nedeljo, je dana s tem delavstvu prilika, da kar najdostojnejše proslavi svoj mednarodni praznik. — Tajnik kluba št. 1, JSZ.

NAŠ ZBOR.

Kakor je bilo že večkrat objavljeno, se vrši glasom zaključka eksekutive J. S. Z. koncem julija t. l. redni zbor J. S. Z. v Chicagi.

Klubi J. S. Z. so prošeni, naj upoštevajo sledeče:

1. Radi pomanjkanja finančnih sredstev pri J. S. Z., naj si klubi na en ali na drug način poskrbe fond, iz katerega bodo plačali svojim delegatom potne stroške in dnevnice.

2. Klubi, ki imajo posebne predloge ali resolucije, nanašajoče se na katerikoli predmet v dnevnem redu za zbor, pa jih nemarajo objaviti v Proletarcu, naj jih pošljejo tajništvu Zveze, da jih odda pravčasno tozadevnim referentom za slučajno uporabo pri referatih. Poleg tega imajo klubi pravico pošiljati tajništvu Zveze sugestije ali dodatne točke za provizorični dnevni red zbora.

3. Na podlagi pravil Člena V., točke 16, imajo pravico do sedeža na zboru klubi, ki štejejo do 50 članov po enega delegata; klubi z več člani izberejo na vsakih nadaljnjih 50 članov po enega delegata.

4. Klubi lahko takoj volijo svoje delegate za zbor in naj naznanijo njih imena in naslov tajništvu Zveze, da jim dostavi pooblastila. Pooblastila bodo poslana klubovim tajnikom, kateri jih imajo podpisati in izročiti delegatom. Imena delegatov je prijaviti tajništvu J. S. Z. (Jugoslav Socialist Federation, 220 So. Ashland Blvd., Chicago, Ill.), in sicer najkasneje do 30. maja t. l.

Provizorični dnevni red za IV. redni zbor je sledeči:

A.

1. Otvoritev kongresa po gl. tajniku.
2. Volitev odbora za pregledanje pooblastil, (pet članov in gl. tajnik).

B.

Konstituiranje zbora:

1. Pravilnik.
2. Volitev stalnega predsednika in dveh podpredsednikov.
3. Volitev dveh zapisnikarjev.

C.

Referati:

1. Poročilo gl. tajnika o delu in stanju J. S. Z. od zadnjega zbora 1916.
2. Poročilo sekcijjskih odborov:
Za slovensko sekcijo poroča Filip Godina;
Za srbo-hrvatsko sekcijo poroča Peter Kokotovich.

3. Literatura in tisk; poročajo uredniki glasil: Za Proletarca poročajo Frank Zajec; Za srbo-hrvatsko sekcijo poročajo: Peter Kokotovich.
4. Internacionala; poročajo Joško Oven.
5. O naseljevanju, tozadevnih zakonih in o nuralizaciji; poročajo Jože Zavertnik, st.
6. O potih in sredstvih za učvrstitev Jugoslovanske socialistične zveze; poročajo Frank Aleš.
7. O Zadrugištvu; poročajo F. S. Tauchar.
8. Jugoslovansko vprašanje; poročajo Frank Zajec.
9. O Unionizmu; poročajo Milan Luchich.
10. Načelna izjava; poročajo Frank Petrich.
11. Pravila; poročajo Frank Petrich.
12. Predlogi in resolucije.

D.

1. Razno.
2. Razpust zbora.

Sodrug! Na vas je sedaj ležeče, da razvijete kar največjo agitacijo za to zbor, ki ima odrediti pravce našemu delu za bodoče. Iz provizoričnega dnevnega reda je razvidno, da ima zbor rešiti zelo važna vprašanja, in rešiti jih mora in more le potem sodelovanja vseh aktivnih članov J. S. Z. Zato je potrebno, da se klubi vdeležujejo v Proletarcu diskuzij, ki bodo na ta način krajšale dela, ki pridejo pred zbor.

Na delo sodrug! da ga opravimo čim temeljiteje, ko se snidemo na zboru.

Tajništvo J. S. Z.

ČLANOM J. S. Z. V POJASNILO.

I.

Nekateri tajniki klubov J. S. Z. vprašujejo tajništvo, kdaj dobe člani strankino glasilo "The Socialist World". Odgovor na ta vprašanja je sledeči:

Radi akcije za osvoboditev političnih jetnikov je marčna in aprilski izdaja "The Socialist World" zakasnila za tri tedne. Marčna številka je ravno kar izšla, in aprilski izide v nekaj dneh. Vsi člani, katerih pristopne karte so bile poslano državnim tajništvom, bodo dobili svoje glasilo, kakor hitro pride delo zopet v normalni tir. Kdor ne dobi glasila, naj javi to takoj svojem tajniku pri klubu, leta pa dalje državnem tajniku.

Klubi, ki še niso dobili od državnega ali okrajnega tajnika Charter, naj to javijo tajništvu J. S. Z., ki bo poskrbelo, da dobi klub Charter.

V neorganiziranih Countijih daje klubom Charter direktno državni tajnik, v organiziranih Countijih pa dobe klubi Charter od tajnikov tozadevnih County organizacij.

II.

Kako naj glasujejo naši člani o referendumu A 1921?

Glavni stan Socialistične stranke je izdal 20. marca t. l. glasovnico, ki se nanaša na prekleh strankinega zbora, ki se ima vršiti po pravilih vsako leto. Po zaključku strankine eksekutive se ima vršiti zbor koncem junija v Detroitu, Mich. Nekateri elementi v Wisconsinu bi radi zborovanje preprečili, pa so predložili referendum, potem katerega naj članstvo odloči, če se naj ta zbor vrši ali ne. V komentarju, ki ga dajejo wisconsinški sodrug, in ki je na glasovnici, se pravi, da nameravajo odložiti zbor, ker mislijo, da ne bo prinesel nobenega uspeha; da je sedaj najpotrebnejše organiziranje; da je škoda denarja, ki naj se porabi za boljše svrhe itd."

Mi se strinjamo z drugim komentarjem, ki je poleg in ga daje čikaška socialistična organizacija—namreč, da je strankin zbor POTREBEN, ker je treba rešiti vprašanja, radi katerih je v stranki toliko vzdigujočega prahu; kajti dokler niso ta vprašanja na en ali drug način vsaj deloma rešena, bo agitacija za pridobivanje novih članov težavna.

Resolucija, ki tvori predlog za glasovanje o prekleh strankinega zbora se glasi:

"Ker govore pravila Socialistične stranke člen 1, točka, 8, da se ima obdržati vsako leto konvencija Socialistične stranke,

bodi zaključeno, da leta 1921 naj ne bo konvencije Socialistične stranke, in eksekutivi Socialistične stranke se tem potem nalaga, da stori vse potrebne korake, da se namen te resolucije izvrši."

To žele nekateri elementi socialističnega gibanja v Milwaukee, Wis. Mi smatramo, da je namen, ki nalaga strankini eksekutivi 2. Ward brancha socialistične organizacije v Milwaukee, Wis. škodljiv za socialistično stranko in socialistično gibanje sploh, in priporočamo, da vsi naši člani, ki dobe glasovnice, glasujejo pod NO, kar pomeni, da se konvencija za leto 1921 ne sme preklicati.

Glasovnice dobe naši klubi od državnih ali pa County tajnikov, in glasovati morejo o tem vprašanju le člani, ki se najmanjše šest mesecev člani stranke.

Glasovnice morajo klubovi tajniki poslati na mesto, od koder so bile poslani in sicer, kjer se County organizacije do 10. maja, na državna tajništva pa do 12. maja t. l. Se enkrat, člani, ki glasujejo o tem vprašanju, naj glasujejo pod rubriko NO, kar pomeni, da se MORA vršiti letos strankin zbor.

Tajništvo J. S. Z.

NEKAJ POJASNILA GLEDE STRANKINIH KONVENČNIH ZNAMK.

Tajniki klubov J. S. Z. naj pošljejo nerazpečane konvenčne znamke tajništvu J. S. Z., ko pošljejo svoto ra zapčane stampe.

Tajništvo J. S. Z.

"Tu v Zedinjenih državah nameravajo lastniki železnice prihraniti tri sto milijonov dolarjev na leto s tem, da znižajo svojim delavcem plače, kar pomeni vzeti tri sto milijonov dolarjev iz delavskih žepov, ki v resnici tudi delajo za železnice, in dati to svoto delničarjem, privatnim individuum, ki ne delajo za železnice drugega, kot da jemljejo dividende—kadar jih je od kje vzeti. To se ne bi moglo napraviti milijonom delavcev v kaki drugi deželi brez energičnega protesta. To pomeni, da delavstvo v tej deželi nima inteligentnega vodstva.—A. B."

Štrajk premogarjev v Angliji je za enkrat osamljen. Angleško delavstvo si še ni upalo izvesti koraka, ki ga je nameravalo, ali pa so se voditelji ostalih unij zbal. Delavstvo v Angliji še ni pripravljeno, kajti Angleži ne podvzamejo radi nobene akcije, ako nimajo upanja na uspeh. Druge podrobnosti o štrajku in akciji za namerovani generalni štrajk smo priobčili v zadnji izdaji Proletarca.

Prvega maja se bodo vršile manifestacije delavstva za socialistično misel po vseh Zedinjenih državah. To je podžgalo tudi 100 proc. patrijote, da prirede svoje slavnosti, ki imajo namen odvagati socialistične demonstracije. American Defense Society ima načrt za priredbo patriotičnih slavnosti, ki so ga sporočili tudi predsedniku Harding. Odgovoril je, da ga veseli, da se bo s temi priredbami odvagal efekt, ki ga bodo morda napravili "nelojalni shodi boljševiških elementov."

"Potrebujemo vnovačiti vse sile, na katere se moremo zanesti, da bodo stale odločno na braniku zakona, reda in za naše ustanovljene institucije reprezentativne vlade", pravi Harding.

Kdor grdi druge narode, je navaden surovež. In surovež ne more biti učitelj svojega naroda.

VAŽNO NAZNANILO DELEGATOM S. D. P. Z.!

Situacija združenja je do danes taka, da smo gl. odborniki S. D. P. Z. že ves čas pripravljeni, da se izognemo konvenciji, ako bo vse delo od združevalnega odbora do časa izgotovljeno.

Pričakujemo tozadevnega sporočila vsaki dan in ako pride ugodno poročilo kar spada v področje združenja, se bo konvencija mogoče prav zadnje dneve pred časom konvencije preklicala.

Apeliram na vse izvoljene delegate, kateri imajo zastopati peto redno zborovanje S. D. P. Z., da naj se nikar ne prenačijo za odhod od doma, to pa iz razlogov, ker ima mogoče marsikateri delegat namen koga obiskati pred konvencijo. Vsaki namen naj se odloži za po konvenciji, ako se bo ista vršila.

Prosim torej vse cenjene delegate, da vzamete to moje poročilo na znanje! S sobratiskim pozdravom

John Prostor, glavni predsednik.

✶ ✶ ✶

Izvoz blaga iz Zedinjenih držav se je znižal za \$100,000,000 na mesec, oziroma je vsaki mesec manjši za prej označeno svoto. To je znamenje, da prosperitete še ne bo tako kmalo, delaveci, ki so glasovali za republikance zato, da se jim bo dobro godilo, pa lahko premišlujejo, zakaj so brez dela. Gospodje, ki so zalagali kampanjske fonde republikancev in demokratov, niso še prav nič v stiskah, na obljube volicem pa so že davno pozabili.

Pred vojno leta 1914 so se evropski vladarji zelo pogosto shajali in se prijateljsko objemali ter poljubovali. Ko so se med seboj stekli, se niso šli tepsti sami, ampak poslali so "svoje" narode, da se tepejo zanje. Sedaj so se kronane glave pričele zopet abliževati. Kadar nastane nova vojna, bodo ponovili zadnjo tragedijo in poslali zopet v boj "svoja" ljudstva za obrambo države, vere in vladarja. Ali se bo ljudstvo kedaj izpametovalo?

Socializem se zdi nekaterim ljudem pretežak, drugim pa prelahak. Prvi ga odklanjajo iz strahu, da ga ne bodo nikoli razumeli, drugi pa zato, ker si domišljajo, da ga že vsega razumejo. V resnici pa je s socializmom tako kakor z vsakim znanjem; enkrat je treba začeti, potem se mora pa nadaljevati. Vsak lahko začne, nihče pa ne sme misliti, če je začel, da je s tem tudi že končal.

Kdor je nasproten socializmu, mora biti pristaš kapitalizma. Kajti druge izbere ni. Ker pa mora kapitalizem izkoriščati delavce, mora biti tudi njegov zagovornik nasprotnik delavcev, pa naj jim kaže najprijaznejši obraz. Kdor podpira kapitalizem, podpira izkoriščanje.

Socializem ne pomeni konca razvoja, ampak podlago za lepši in uspešnejši razvoj.

Tudi največje premoženje je ustvarilo delo, toda — ne delo kapitalistov.

Slov. delavska

Ustanovljena dne 28.
avgusta 1908.

podporna zveza

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 6120 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.

Glavni tajnik: BLAS NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.

1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIĆ, 634 Main St., Johnstown, Pa.

2. Pom. taj. ANDREJ VIDRIČ, R. F. D. box 4, Johnstown, Pa.

Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Pom. Blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27, Bridgeport, O.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadzor. odbora: IGNATZ PODVASNIK, 5315 Butler St., Pittsburgh, Pa.

1. nadzornik: SOPHIA BIRK, 6006 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

2. nadzornik: IVAN GROSELJ, 885 137th St., Cleveland, O.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERZAN, Box 135, West Mineral, Kans.

1. porotnik: FRANC TEROPČIĆ, R. 1, Bonanza, Ark.

2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 S. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO: PROLETAREC

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki, so uljudno prošeni pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštinih, Expresnih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovljajo: Blas Novak, Union National Bank in tako naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

FRANKLIN BORO, PA.—Obveščam članstvo društva Zaveznik, št. 3, SDPZ., da se je na zadnji seji sklenilo, da se bo prihodnja seja vršila tretjo nedeljo v maju (dne 15. maja); seja je odložena do tega dne iz razloga, ker bodo nekateri odborniki in člani dne 1. maja zaposleni s pripravami v stiku s V. redno konvencijo SDPZ.—Prosim, da se članstvo ravna glede društvene seje po tej premembi. — Louis Krašna, tajnik.

V UPOŠTEVANJE ČLANSTVU SDPZ. V JOHNSTOWNU IN OKOLISKIH NASELJINAH TER DELEGATOM V. REDNE KONVENCIJE S. D. P. Z.

Članstvu društev št. 1, 2, 3, 45 in 79 SDPZ., v ravnanje: Znano vam je, da se vrši peta redna konvencija naše organizacije v Johnstownu. Zborovanje prične prvi ponedeljek v maju. Na člane, ki bi mogli za dobo konvencije dati kakemu delegatu stanovanje, se apelira, naj naznanijo, za koliko delegatov imajo prostor. Sporočila lahko pošljete pisмено na naslov Louis Krašna, Box 218, Conemaugh, Pa., ali pa na 634 Main St., Johnstown, Pa.

Dne 24. aprila ob 9. dopoldne se vrši seja v Slov. nar. domu na Maxhum, Pa., Kdor hoče, lahko sporoči glede stanovanj ustmeno na tej seji.

Delegatje, ki bi radi stanovali za časa konvencije pri kakemu svojem ožjemu prijatelju ali sorodniku, naj to sporoče na prej omenjeni naslov, da se bo vse potrebno uredilo že pred prihodom delegatov.

Prvega maja vas bomo pričakovali na kolodvoru Pennsylvanijskega v Baltimore; vsak delegat naj ima pripet znak SDPZ. na vidnem mestu, da se bomo lažje spoznali. Priporočam, da bi delegatje dospeli sem čimveč mogoče vsaj do 6. ure zvečer 1. maja, ker bo ob 7. slavnostni sprejem v Slovenski dvorani v Conemaughu. Toliko na znanje o tem. — Za odbor, Louis Krašna.

Nadalje navajam članstvu SDPZ. v Johnstownu, da so izvoljeni zastopniki društev SDPZ. na seji dne 10. aprila sklenili, da se priredi dne 5. maja ob 8. zvečer v dvorani društva Sv. Alojzija v Conemaugh banket v počast delegatom. Za člane in nečlane je vstopnina \$2; delegatje so vstopnine prosti. Vstopnice se dobe do 5. maja pri društvenih tajnikih in blagajnikih.

Omenjeni odbor je tudi sklenil, da priredi dne 3. maja ob 7:30 zvečer veselico v Slov. delav. domu na Maxhumu. Za vsestransko zabavo in postrežbo bo preskrbljeno. Igrala bo godba na pihala. Nastopijo tudi pevski zbori. Vstopnina k tej veselici je samo 50c; dame so vstopnine proste. Vstopnice se dobe pri društvenih tajnikih in blagajnikih ter na večer priredbe pri blagajni.

Apeliramo na članstvo SDPZ. v tem okrožju, naj v obilnem številu poseti to priredbo in s tem omogoči delegatom nekaj uric v naši sredi. — Pripravljajni odbor.

Razprave h konvenciji S.D.P.Z.

JOHNSTOWN, PA. — Ker stojimo tik pred 5. redno konvencijo Slovenske Delavske Podporne Zveze, sem se namenil napisati par vrstic ter pojasniti zadeve iz stališča kot stoje sedaj in v kolikor so meni znane.

Nekateri gl. odborniki in nekatera društva se zavzemajo za to, da bi se konvencija enostavno preklcala in namesto iste naj bi se sklical h konferenci združevalni odbor, ki naj bi rešil takojšnje združitve s Slov. Nar. Podp. Jednoto. Priznam, da ta ideja nima slabega namena, ker stem bi se res prihranilo nekaj tisočakov organizaciji, z druge strani je pa konvencija potrebna, da reši zadeve, ki morajo biti rešene še pred združenjem, in ki se tičejo SDPZ, kot samostojne organizacije.

Zadeve, ki so nujno potrebne rešitve in ki se jih more po najkrajši poti rešiti le potom konvencije, so razne odklonjene podpore za operacije, ki jih po sedanjih pravilih gl. odbor ni smel izplačati. Veliko je tudi raznih zamotanih zadev glede bolniških podpor, razne pritožbe, tožbe, i. t. d. Vse take zadeve je potrebno izčistiti, ker združena organizacija se z istimi ne more baviti.

Pravila naj se v toliko popravijo, da bo mogel gl. odbor vse enake zadeve izčistiti, pravila naj se amenderajo le tam kjer je nujno potrebno, ter naj se po istih ukrepih posluje do faktične združitve, novih pravil ne bi bilo potrebno tiskati za ta mali čas; zadostovale bi le priloge k sedanjim.

Glede združenja sem mnenja, da se ne bo moglo tako hitro izvršiti kot je želeli. Državni zavarovalniški oddelek Pennsylvanijskega zahteva, da prej ko se more izvršiti združitve, mora Slov. Nar. Podporna Jednota nadomestiti vse sedanje polnomočne članke police (certifikate) SDPZ., glaseče se na njeno ime in za isto vsoto ter z istimi pravicami kot jih sedaj vživa članstvo pri SDPZ. Šele tedaj bo Ins. Commissioner odobril združitve; tako prezavarovanje (reinsuranje) pa se ne more izvršiti v teku enega meseca. Samo za vpo-klicanje certifikatov bi vzelo nekaj mesecev; na primer, pri SDPZ. je preteklo že tri leta, odkar se je združila z dr. Sv. Barbare, pa se še vedno dobe člani,

ki še niso dali popraviti svoje Certificate, dasi so bili že večkrat pozvani. V tem slučaju je potrebno, da članstvo ve, da s starimi policami, ki nosijo še prejšnje ime organizacije, ne bi mogli v slučaju kake sodnijske tožbe izkazati, da so člani nove združene organizacije, in niti ne iztirjati kake vsote. Preko te zahteve Ins. Departementa ne bomo mogli, in bilo bi zelo priporočljivo, da določi konvencija čas in delavne moči, da to izvrše.

Ker sem mnenja, da se bo potek zborovanje naj več baval z združitvijo, se mi ne zdi umestno spuščati se v detalje glede nasvetov za popravilo pravil v širšem obsegu. Par najglavnejših sprememb naj bi bilo glede operacij, nadalje glede stavkokazov: ta točka bi se morala tako preurediti, da bi stavkokazi ne imeli prilike sodnijsko postopati napram organizaciji, kol se je godilo do sedaj. Potrebno je, da se ustanovi še en sklad in sicer sklad za onemogle člane. Iz tega sklada naj bi prejimali podporo taki člani, ki jim je bolniška podpora potekla a še niso zdravi; ker so pa na podlagi zdravniških izpovedb še ozdravljivi, ne morejo prejeti odpravnine. Takemu članu ne preostaja drugega kot prosičanje pri krajevnih društvih, katerega se je pa članstvo tudi že naveličalo. Poleg tega ima vedno prosičanje čisto slabe posledice stem, da se katerega podpira ki ni v skrajni potrebi ampak ker si je znal sestaviti "milo" prošnjo, medtem ko v dosti slučajih v resnici potrebni niso prišli v poštev.

Ob zaključku leta 1920 izkazuje proračun večaka, da je SDPZ. solventna z 101.54 %, kar izkazuje zdravo podlago organizacije. V pretečenem letu je pristopilo okrog 400 novih članov, večinoma mladi ljudje, kar znači tudi napredek, toraj ni tako slabo ka, kor je napisal modri urednik *Glasa Naroda*, ki ob vsaki priliki zlije nekaj njegovega smrada na gl. odbor in Zvezo. Dobro bi bilo, da bi newyorška škrifarija prišla na konvencijo, da bi slišala, kako hodo gl. odborniki danaj "odgovor" radi njih koritarstva, in kako hodo "talali". Br. Demshar iz Milwaukee mu je precej dobro pojasnil zadevo slabe strani združitve s Sv. Barbare, in umam, da bo še več Demshariev, ki mu bodo dali pojasnila, kar se tiče propada Zveze in preostanka, ki ga bo dobil list *Proletarec*. Naj bo gl. odbor le brez skrbi; mogoče bo tudi za škrifarilo kaj ostalo? Prepričan sem, da bi bila v oči urednika G. N. SDPZ. najboljša slov. organizacija, ako bi ta šmentani gl. odbor odobril vsak račun, ki pride iz New Yorka za biveše glasilo, ki bi hotelo biti kraljevsko plačano, ne oziraje se na tozadevno neodbo. Časi so minili, ko je imela škrifarija novsod glavno besodo; bolje bi bilo za njo, da se drži svojega škifarskega biznisa, organizacije pa naj pusti pri miru, da se razvija po volji članstva, ki je po mnogih letih prakse dovolj izkušeno, da jih zna voditi v mejah zakona in v napredu, kot na ljudje, ki bi radi v kalnem ribarili za zasebni dobiček.

Z bratskim pozdravom in na veselo svidenje dne 2. Maja 1921, v Johnstown, Pa.

Andrew Vidrich, pom. gl. tajnik.

LITTLE FALLS, N. Y. — Ker je konvencija naše dične jednote že pred duri, ji želi tudi naša postaja nekoliko pomagati k boljšemu napredku.

Želja društva Združeni Slovenci, št. 121 je, da naša jednota ostane le podporna; vmešavanje v versko ali politično prepričanje naj izostane.

Zelo dobro in koristno bi bilo, če se združimo s kako večjo, toda le slovensko jednoto. V tem slučaju naj bi se vpoštevala le SNPJ.

Glasilo naše jednote naj bo dnevnik, na katerega pa se morajo naročiti vsi člani in članice.

Za pogrebne stroške naj se dovoli večja svota, kajti sedanja ne zadostuje. Isto velja za odškodnine v slučaju operacijskih stroškov.

Članom otroškega oddelka naj se da možnost, kadar dopolnijo 18. leto, da lahko prestopijo v odrasli oddelke brez zdravniške preiskave in se jih zavaruje za \$500 posmrtnine.

Izvoljen je bil tudi sledeči odbor, ki podaja po končanih diskuzijah sledeče nasvete:

Pravila, stran 18: Naj ostane točka, ki določa, da ne gl. odbornikom in delegatom plačajo dnevnice in vojaški stroški iz Zveze in blaginje. Stran 20: "Drugi pomožni tajnik" naj se črta.

Stran 22, točka 3: "Podpisuje zvezine šestmesečne in celoletne račune ter je za vse odgovoren."

Stran 25: "Prvi pomožni tajnik prevzame mesto gl. tajnika v slučaju bolezni ali smrti ter ima iste obveznosti in njegovo plačo."

Stran 27: Pomožni blaginjak prevzame mesto glavnega v slučaju bolezni ali smrti; ima njegovo plačo in iste dolžnosti.

Glasilo se more odstaviti le potom splošnega glasovanja vsega članstva Zveze.

Svota za pogrebne stroške naj bi znašala \$200.

Glede lestvice za letnik 16—17 bi bilo dobro, če se upelje za druge države, če je ni v Pennsylvaniji; mislimo, da je v nekaterih državah dovoljena.

Stran 53, točka 3, naj se glasi: "Bolniki, kateri ob pristopu k društvu plačajo \$3, so opravičeni do podpore v teku 30 dni."

Točka 5: "Enakopravna članica je deležna podpore po preteku 10 dni," ostalo naj se črta.

Stran 54: "Za popolno izgubo vida \$1000, za eno oko \$400."

Za izgubo obeh nog nad kolenom \$1000. Za smrtno nevarne operacije se določi svota \$100.00

Stran 37, točka 10: "Isti člani plačajo le v posmrtninski in v upravni sklad."

Stran 58, točka 15: Prvi odstavek naj ostane, drugi se črta in mesto njega se naj doda: "Ako bolnik odpotuje v domovino, da se tam zdravi, dobi \$100 ter je lahko še v nadalje član Zveze, ako vzame potni list."

Stran 60, točki 3, se naj doda, da naj lokalni tajnik opomni člana, predno se ga suspendira, kajti člani včasih na plačanje asesmenta popolnoma pozabijo.

Stran 65, točka 9 in 10: Pri rednih in izrednih sejah zadostuje 8 članov, ter se vpoštevata vse, kar je bilo sklenjenega z nadpolovično večino glasov navzočih članov.

Stran 68, točki 3 in 5 naj se črta.

Stran 73, točka naj se črta.

Stran 74: "Plača glavnega predsednika \$100 letno. Plača glavnega podpredsednika \$50 letno. Glavni tajnik \$200 mesečno. Prvi pomožni tajnik \$10 letno in 50c na uro, kadar vodi zapisnik. Glavni blaginjak \$25 mesečno. Predsednik porotnega odbora \$50 na leto."

Za izboljšanje sistema naj se odpravijo plačilne knjižice in se jih nadomesti z manjšimi duplikatnimi potrdili.

Frank Malavašič, tajnik.

CLEVELAND, O.—Razprava h konvenciji SDPZ. je v teku, ki pa ne kaže v sebi znakov tistega življenja, ki je potrebno za prosih organizacije. Nekateri kritizirajo gl. odbornike, drugi mečejo krivdo na sedanje glasilo, tretji, da je vzrok mlačnosti to, ker je članstvo SDPZ. mnenja, da smo pred združitvijo, pa je navsezadnje vseeno, dali se agitira za SDPZ. ali kako drugo organizacijo.

Louis Slak iz Falls Creeka, Pa., priporoča, naj se za glasilo izbere tak list, ki je razširjen in se ne utika v "verska in politična" prepričanja, in "tak list naj bi dobival vsak član enkrat mesečno." Vprašam, če je list že razširjen, čemu pa je treba potem, da ga vsak član mora dobivati vsaj enkrat mesečno? In kje je list, ki se ne utika v "verska in politična prepričanja?" Ako je kak list švigašvagarški, ali se to pravi, da se ne utika v verska in politična vprašanja? Ako je kje kak list, ki je v politiki in verskih vprašanjih nepristranski, naj ga pisec pove, da ga bomo poznali.

Navada je, da se pred konvencijami kritizira glavne odbornike. Ne bom jih zagovarjal. Kateri niso vrtili svojih poslov kot bi jih morali, bodo dali odgovor konvenciji, ki jih bo sodila. Ljudje so pač ljudje, in tudi gl. odborniki imajo človeške napake. Eni so, ki delajo za organizacijo več kot bi se moglo od njih pričakovati, in so drugi, ki delajo mnogo manj. Izvoljeni so eni kot drugi. V konvenciji naj skrbí, da bo izvolila namesto neaktivnih odbornikov take, ki so že z dosedanjim delom v organizaciji pokazali sposobnosti in voljo za aktivno delo.

Med organizacijami, ki so za združenje, se lahko reče, da je bila SDPZ. med prvimi. Vseskozi je pokazala resno voljo, najsiho njeno članstvo ali gl. odbor, da so pri združevalnem delu odkritosrčni. Pri tem pa se je vendarle napravila napaka, ki je v tem, da smo vsled prevelikega navdušenja za združevalno delo pozabili agitirati med tem časom za SDPZ. Bili smo prvi, ki smo pokazali praktično stran združenja s tem, da smo spojili dve podporni organizaciji v eno. Hoteli smo iti dalje in združiti še ostale orgnaizacije, kar pa ni šlo tako gladko. Ovine so bile velike in so še in s temi računamo. Kakor doslej, tako bo naša organizacija tudi v bodoče med prvimi, ki bo delala za združitev, za katero pa še ne vemo, ali bo izvedljiva letos, ali drugo leto ali čez par let. Ker tega ne vemo, ne smemo zanemarjati agitacije za SDPZ., dokler bo mo obstajali kot SDPZ. Druge organizacije delajo enako, zakaj ne bi mi?

Br. Krizmančič iz naše naselbine svetuje v svojem zadnjem dopisu, naj se odstrani iz uradov Zveze take, ki jim je več za politiko kot za organizacijo. Argumentira, da Slovenci v politiki nimamo sreče in radi tega naj se gre politika preiskušati tja, kamor spada. Ljudje brez političnih prepričanj so slabi ljudje, kakor so švigašvagarški listi slabi listi. Drugo je vprašanje, ako se kdo briga za kak posel bolj, kakor pa za tistega, za katerega bi se moral brigati, kajti s tem zanemarlja dolžnosti. Iskati ljudi, ki nimajo političnih prepričanj v delavskem smislu, bi se reklo zavzeti pot, kot jo ima jolietška jednota. Tam so vse in nič. — Enkrat so "katoliški boljševiski," drugi so stebri katoličanstva, tretjič so najmlajšejsi katoliki, včasih se jim očita, da so bili liberalčki itd. Naj mi v Jolietu oprostite, kajti dobro je, da se našemu članstvu pokaže stvari, kakor so in če je treba iskati primere v Jolietu, grem ponjo v Joliet.

Glede glasila: Med članstvom SDPZ. so še elementi, ki hočejo za glasilo znani newyorški kameleon, ki sliši na ime Glas Naroda. Morda ga želi tudi Louis Slak, če je to po njegovem mnenju list, ki se ne "utika" v verska in politična prepričanja. "G. N." se ne "utika," ampak meša po prepričanjih, kameleonsko meša. Danes priobči članek, v katerem zagovarja boljševice, jutri jih napada. Danes se joka nad bedo delavstva, jutri ima članek, v katerem napada "parlor radikalce," karkoli že to pomeni. Norčuje se iz duhovnikov, ki mu niso ljubi, in hvali tiste, ki se mu niso zamerili. Če bi hotel naštevati vse kameleonske napake imenovanega lista, bi moral porabiti precej prostora, ker pa vem, da je slovenskemu delavstvu G. N. znan iz raznih bojev, bodisi štrajkov in drugih, zato mislim, da konvencija ne bo storila napake, da bi poverila glasilo listu, ki ni bil še nikdar delavski, ampak vedno le glasnik republikanske stranke in zagovornik denarnih interesov.

Bil bi zato, da ostane do združenja za glasilo list, kot ga imamo sedaj. Če hoče članstvo in gl. odbor več agitacije za Zvezo, naj pišejo več, kakor delajo člani in odborniki drugih organizacij. Ako konvencija uvidi potrebo, da dobiva vsak član glasilo obligatno, tedaj naj bi ga dobivali enkrat mesečno; v tej izdaji naj bi bil priobčen imenik, računi, agitacijski članki, navodila itd.; člani naj bi se privadilo, da bi pošiljali važnejša naznanila in agitacijske dopise za to izdajo. Na vsak način pa bi se moral z glasilom napraviti dogovor, da se naznanila in dopisi, katerih priobčitev bi bila v mesečni izdaji glasila prepozna, objavi v kaki drugi, neobligatni izdaji, da dospe v roke čitateljev pravočasno. Morda bi bilo umestno, da dobivajo tajniki vsako izdajo glasila člani pa le enkrat na mesec, kot sem prej omenil. Če hočemo več agitacije za Zvezo, moramo zanjo tudi nekaj prispevati. Druge organizacije žrtvujejo tisočake, ki pa se obrestujejo. Iz tega vidika naj gleda stvar tudi delegacija na prihodnji konvenciji.

Svoječasno se je govorilo, da bi SDPZ. izdajala svoje glasilo. To bi bilo še vedno priporočljivo, ako ne bi mislili na združenje. V sedanjih okoliščinah pa je boljše, da ne delamo za ustanovitev svojega glasila, pač pa je potrebno, da si ustvarimo več življenja za organizacijo v glasilo, katerega bomo imeli v bodoče.

To je odvisno od nas, kot sem že v začetku omenil in upam, da bo konvencija to tudi spoznala.

Na kratko rečeno: Konvencija naj stori vse, da se združevalnemu delu skrajša pot, da se ta naš cilj čimprej uresniči.

Konvencija pa naj nikar ne pozabi podpreti agitacijo za našo organizacijo, kajti sedaj smo še vedno SDPZ., in naš napredek je odvisen samo od nas in če bomo nazadovali, bomo nazadovali po naši krivdi.

Za glasilo naj ostane list, kot ga imamo sedaj, ki pa mora posvetiti več prostora agitaciji za SDPZ. Če bodo pogoji sprejemljivi, naj sprejema enkrat na mesec glasilo vsak član SDPZ.

V odbor naj se izvoli člani, ki bodo aktivni v delu za organizacijo. Kateri so in kateri niso aktivni izmed sedanjega odbora, bo videla konvencija, oziroma ve že sedaj članstvo iz poročil v zapisnikih gl. odbora in iz izkušenj v poslovanju. Da pa naj se vse priznanje tistim, ki so v tej krizi (kajti tudi naša organizacija je šla skozi krizo), storili vse mogoče, da je SDPZ. kljub težavam napredovala in da je solventna.

Naj se ne pozabi, da so najboljše moči v naših organizacijah vedno tiste, ki so naprednih naziranj, ki izhajajo iz zavednih delavskih elementov. V teh je energija za organizacijsko delo, ker imajo smisel in čutijo potrebo za tako delo.

Pravila naj se spremene v vseh tistih točkah, kjer so sedaj pomanjkljiva. Dodajo naj se nove, kjerkoli zahteva potreba. Ker že zboruje konvencija, naj izvrši tudi svoje delo, kot se ga pričakuje od nje.

Konvencija SDPZ. v Johnstownu ima pred seboj eno važno nalogo: Udihniti več življenja organizaciji. Iz tega stališča naj izvrši svoje delo in v bodoče bomo imeli manj kritike in več uspehov.

Član SDPZ.

SEZNAM DO DNE 16. APRILA 1921. POROČNIH DELEGATOV IN ZASTOPNIKOV ZA PETO REDNO KONVENCIJO.

(katera se prične dne 2. maja 1921 v Turner Hall, Johnstown, Pa.)

Štev.	Sedež društva	Ime in priimek delegata.	Naslov delegata.
1	Conemaugh, Pa.,	Aug. Samec, Bx. 7, Park Hill, Pa.	
2	Moxham (Johnstown, Pa.,	John Zupan, R. F. D. 7, Johnstown, Pa.	
3	Franklin, Pa.,	Louis Krašina, Box 218, Conemaugh, Pa.	
4	Lloydell, Pa.	Jos. Culkar, Lloydell, Pa.	
6	Garrett, Pa.,	Andrej Vidrich, (2. glav. pomožni tajnik) zastopnik.	
7	Claridge, Pa.,	Matija Regina, Claridge, Pa.	
9	Johnstown, Pa.,	Stefan Debelak, R F D 7, Box 55; Johnstown, Pa.	
13	Hostetter, Pa.,	Anton Zobkar, Box 104, Hostetter, Pa.	
14	Orient, Pa.,	Frank Pavlovčič, 1. gl. pom. tajnik, zastopnik).	
15	Sopris, Colo.,	Blas Novak, (gl. tajnik, zastopnik).	
21	Mineral Kansas,	Martin Oberžan, (preds. gl. por. odbora, zastopnik.)	
22	LaSalle, Ill.,	Lenard Alpner, 306—8th Ave., LaSalle, Ill.	
23	Coketon, W. Va.,	Frank Kocjan, Box 272; Coketon W. Va.	
24	Iselin, Pa.,	Blas Novak, (glavni tajnik, zastopnik).	
25	Rock Springs, Wyo.,	Tomaž Cadež, Rock Springs, Wyo.	
27	Diamondville, Wyo.,	Blas Novak, (gl. tajnik, zastopnik).	
29	Meadow Lands, Pa.,	Andrej Vidrich, (2. glav. pomožni tajnik, pooblaščenec).	
30	Breezy Hill, Kans.,	John Homec, R. R. 2, Box 160, Mulberry, Kansas.	
32	Palisades, Colo.,	Martin Oberžan, (glav. preds. poročnega odbora, zastopnik).	
33	Jenny Link, Ark.,	Mihael Pajk, Jenny Link, Ark.	
34	Yukon, Pa.,	Anton Lavrič, Box 8, Yukon, Pa.	
35	Lorain, Ohio,	Mihael Virant, 1729 E. 30th St., Lorain, Ohio.	

38	Bridgeport, Ohio,	Martin Koss, R. F. D. 2, Box F., Bridgeport, Ohio.	
40	West Newton, Pa.,	Joseph Zorko, (gl. podpredsednik, zastopnik).	
41	Cleveland, Ohio,	William Sitter, 5805 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.	
42	Oglesby, Ill.,	Leonard Alpner, (delegat dr. št. 22, zastopnik).	
45	Johnstown, Pa.	Joseph Rovon, 103 Birch Str. Johnstown, Pa.	
47	Avella, Pa.,	John Prostor, (gl. predsednik, zastopnik).	
50	Franklin, Kansas,	Anton Seljak, Franklin, Kans.	
51	Cleveland, Ohio,	Frank Budič, 1008 E. 66th St., Cleveland, Ohio.	
52	DeKalb, Ill.,	Blas Novak, (gl. tajnik, zastopnik).	
55	Crabtree, Pa.,	Blas Novak, (gl. tajnik, zastopnik).	
56	Pittsburgh, Pa.,	Anton Hrvat, 843 Smithton Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.	
57	Wooster, O.,	Blas Novak, (gl. tajnik, zastopnik).	
60	Moon Run, Pa.,	Mihael Jerala, Box 217, Moon Run, Pa.	
62	Cleveland, O.,	Fannie Trbežnik, 6615 Bonna Ave.	
64	Milwaukee, Wis.	Anton Demshar, 822 Woodlawn Ave., Milwaukee, Wis.	
65	Staunton, Ill.,	Joe Vidmar, (delegat dr. št. 86, zastopnik).	
66	Yale, Kans.	Ivan Jenčič, R F D 8, Pittsburg, Kansas.	
68	Clinton, Ind.,	Frank Bregar, Box 737, Clinton, Ind.	
69	Madrid, Iowa,	Blas Novak, (gl. tajnik, zastopnik).	
70	New Derry, Pa.,	Joseph Zorko, (gl. podpreds. zastopnik).	
79	Ben Air, Pa.,	Frank Tursich, Box 153, Conemaugh, Pa.	
82	Ringo, Kansas,	John Lekša, R. R. 4, Box 230, Girard, Kansas.	
85	Skidmore, Kans.,	Sim. Repovš, R R 1, Wier, Kans.	
86	Livingston, Ill.	Joseph Widmar, Livingston, Ill.	
88	Nokomis, Ill.	Jožef Vidmar, (delegat dr. št. 86, zastopnik).	
89	Eckhart Mine, Md.	Frank Kocjan, (del. dr. št. 23, zastopnik).	
91	Grensburg, Pa.	Alojzij Palčič, R. F. D. 7, Box 32 Grensburg, Pa.	
92	Mineral, Kans.,	Martin Oberžan, (pred. gl. por. odbora, zastopnik).	
93	Bryant, Okla.	Martin Oberžan, (pred. gl. por. odbora, zastopnik).	
100	Forest City, Pa.,	Matija Kamin, Box 491, Forest City, Pa.	
101	Midway, Pa.	Martin Stropček, Box 75, Midway, Pa.	
103	East Helena, Mont.,	Blas Novak, (glav. tajnik, pooblaščenec).	
106	Bear Creek, Mont.,	Frank Pavlovčič, (1. glav. pomožni tajnik, zastopnik).	
107	Homer City, Pa.,	Martin Kovač, Box 275, Homer City, Pa.	
108	Chisholm, Minn.,	Frank Vidmar, 323 N. Poplar St., Chisholm, Minn.	
109	Cherokee, Kans.,	Simon Repovš, Weir, Kans.	
116	Willock, Pa.,	Anton Sotler, P. O. Box 212, Willock, Pa.	
117	Broughton, Pa.,	Michael Mali, Box 155, Broughton, Pa.	
118	Fleming, Kans.	Simon Repovš, Weir, Kans.	
120	Gilbert, Minn.,	Blas Novak, (glavni tajnik, zastopnik).	
121	Little Falls, N. Y.	Frank Borštnar, 226 Loomis Str., Little Falls, N. Y.	
123	Springfield, Ill.,	Joe F. Kren, 1900 E. Stuart St., Springfield, Ill.	
125	Burdine, Pa.	Anton Sotler, (del. dr. št. 116, zastopnik).	
126	Collinwood, O.	Vinko Blaško, 643 E. 160th Str., Collinwood, O.	
128	Indianapolis, Ind.,	Louis Sasek, 913 Ketchum St., Indianapolis, Ind.	
130	Eveleth, Minn.,	Anton Rahne, Box 173, Eveleth, Minn.	

- 131 Calumet, Mich., Joseph Srebernjak, 511—5th St., Calumet, Mich.
 134 Vandling, Pa. Matija Kamin, (del. dr. št. 100, zastopnik).
 138 Somerset, Colo. Blas Novak, (gl. tajnik, zastop.)
 142 Winterquaters, Utah, Blas Novak, (gl. tajnik, zastopnik).
 145 Joliet, Ill., Frank Hočevan, 1120 Broadway St., Joliet, Ill.
 146 Penns Station, Pa., John Trbovc, Manor, Pa.,
 151 Dalagua, Colo., Blas Novak, (gl. taj., zastopnik).
 154 Sugarite, New Mex., Martin Oberžan, (glav. predsednik porotnega odbora, zastopnik).
 155 Klein, Mont. John Čadež, (delegat dr. št. 25, zastopnik).

Blas Novak, tajnik.

Boj Ircev proti Angliji se nadaljuje. Padlo je že mnogo oseb na obeh straneh, ne toliko v odprtih bojih, kakor pa v skritih, zavratnih napadih. Izgleda, da se angleška vlada še ne misli utruditi in da bo ustrajala v tem, da se Irski ne dopusti odcepitev od Velike Britanije. Vse, kar bi ji bili Angleži koncem konca pripravljeni dati, je avtonomija s pokrajinskim parlamentom, Sinn Feinovi pa nstrajajo pri svoji zahtevi po samostojni irski republiki. Propaganda za ta cilj je zelo živahna tudi v Zedinjenih državah. Zadnje nedeljo se je vršila v Chicagi parada Ircev, ki se je udeležilo do 25,000 oseb. Ker imajo Irce v nekaterih mestih zelo velik politični vpliv, in ker so vse važnejše katoliške organizacije v njihovih rokah, je razumljivo, da dvigajo tu zelo veliko prahu proti Angliji. V Ameriki je sedež irske propagande, na Irskem pa se vrši resen boj, ki bo popolnoma obubožal že tako revno deželo. Izseljevanje v Zedinjene države iz Irske narasča.

Ne mine skoro dan, da se ne bi izvršile nekoliko političnih umorov. V Monaghanu, Irsko, so prišli pred hišo kmetice Kitty MacCarron zakriti možje in potrkali na vrata. Odvedli so jo miljo od njenega doma kjer so jo prestrelili skozi lice, navadno znamenje sinn feinovskih eksekucij. Na njeno truplo so položili listek z napisom: "Špijoni in informanti, pazite se! Sojena, obsojena in eksekutirana od irske republikanske armade."

To je bil seveda brutalen umor. V vsaki civilni vojni so taki umori na dnevnem redu. Tudi Angleži jih imajo dovolj na svoji vesti, ne samo Irce. Ampak če bi se podoben umor dogodil v Rusiji, bi bilo zgražanja v našem meščanskem časopisju. Tako ga pa ni bilo in to dokazuje, da ni vseeno, kdo izvrši umor, dasiravno je umor navsezadnje vendarle umor.

Irceem privoščimo svobodo. Toda odciep od Anglije jim je ne bo prinesel. Ko bi se Irce borili za rasnično svobodo, tedaj bi bil njihov boj najbrže uspešnejši, medtem, ko ga sedaj izrabljajo večinomna tisti elementi, ki žele oslabiti Anglijo, ker jim je konkurentinja. Priznati se mora, da so Irce dobri bojevniki, zato je škoda njihove energije, ki jo zapravljajo zato, da se bi vrgli izpod angleškega izkoriščanja pod irsko izkoriščanje.

Ljudem je lahko ugajati, ampak ne z resnico. Večini je prijetna laž veliko ljubša od trde resnice.

CENIK KNJIG.

Leposlovne knjige, romani, povesti in črtice.

Moje življenje. (Ivan Cankar)	.85
Naša leta. (Milan Pugalj)	1.00
Vladar. (Niccolo Machiavelli)	.60
Krpanova kobila. (Jos. C. Oblak)	.65
Mimo življenja, Ivan Cankar) vezana v platno	1.20
Zapiski Tine Gramontove, (Vlad. Levstik) vez. v plat.	1.00
Gadje gnezdo, (Vladimir Levstik) vezana v platno ..	1.00
Kmečke povesti. (Florijan Golar)	.75
Višnjeva repatica. (Vladimir Levstik), dva zvezka v dveh vezanih knjigah	3.00
Zajedalc. (Ivan Molek), povest, 304 strani, vezana v platno	1.75
Anfisa. (Leonid Andrejev), drama v štirih dejanjih ..	.60
Jurkica Agičeva, (Ks. Šandor-Gjalski), povest, 360 strani, broširana 90c, vezana v platno	1.30
Jug. (P. Chocholoušek), zgodovinski roman, 616 strani, broširana \$1.10, vezana v platno	1.60
Vitez iz Rdeče hiše. (Aleksander Dumas star.), zgodovinski roman, 504 strani, broširana \$1.00, vezana v platno	1.50
Udovica. (I. E. Tomić), povest, 330 strani, broširana 90c, vezana v platno	1.30
Don Correa. (G. Keller), roman	.30
V zarje Vidove. (Oton Zupančič), poezije	.50

Znanstvene razprave, politični in gospodarski socialni spisi, učne in druge knjige in brošure.

Za staro pravdo. (Fran Erjavec)	.60
Naš jezik. (Dr. Joža Glonar), znanstvena razprava o slovenskem jeziku	.50
Slovenski pravopis. (Dr. A. Breznik)	.50
Glavni statistički podatki države SHS. (Dr. Jože Rus) ..	.30
Zakon biogeografije. (J. Howard Moore, prevel I. M.) ..	1.50
Svetovna vojna in odgovornost socializma. (Ethin Kristan) ..	.80
V novo deželo. (Ethin Kristan)	.30
Strahovi. (Ethin Kristan)	.20
V dobi klerikalizma. (Liberatus)	.20
Katoliška cerkev in socializem.	.30
Kdo uničuje proizvodnjo v malem.	.20
Social. knjižnica. (Dva snopiča) in "Naša bogastva" ..	.10
Zadružna prodajalna ali konsum	.10
O konsumnih društvih	.15

Razno.

Najnovejše informacije o dobavi državljanstva Zedinjenih držav	.40
Spoved papeža Aleksandra VI.	.20
Ameriški družinski koledar, vezan v platno, letnik 1919, 50c; letnik 1920, 65c; letnik 1921,	1.00
"Proletarec", vezan, letnik 1919, \$6.00; vezan, letnik 1920	7.00

Angleške knjige.

100%. (Upton Sinclair). Povest patrijota	1.20
The Brass Check. (Upton Sinclair). Studija ameriškega žurnalizma, broširana 60c; vezana v platno	1.20
The Profits of Religion. Razprava o izrabljanju ver za privatne interese	1.20

Naročilom priložite poštni ali ekspresni money order, ček ali gotovino. Za manjša naročila lahko pošljete poštne znamke.

PROLETAREC,

3639 W. 26th St.

Chicago, Ill.

Na sejah socialističnih klubov razpravljajte o dnevnih vprašanjih, da se tako vežbate v znanju in govorništvu. Socializem potrebuje agitatorjev in na sejah socialističnih organizacij se jih lahko vzgaja.

ZASTOPNIKI PROLETARCA

ARKANSAS.

Jenny Lind: Frank Grile, Box 106.

CALIFORNIA.

San Francisco: Joseph Koenig, 2005 Bush St.

ILLINOIS.

Chicago: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Frank Zajc, 3639 W. 26th St., Fr. Udovich, 1844 So. Racine Avenue.

Chas. Pogorelec, 3639 W. 26th St.

Cicero: Anton Putz, 5028 W. 25th Place.

Lincoln: Joseph Tičer, 628 Wichita Ave.

Moline: Frank Smerdu, 2344 — 36th St.

Nokomis: Ernest Krusic.

Peoria: F. Franko, 206 Reynolds St.

Springfield: Fr. Besjak, 1974 So. 17th St.

Viriden: Frank Stempihar, R. F. D. 41, Box W.

Waukegan in No. Chicago: Frank Mivšek, 1108 Prescott St., N. Chicago.

INDIANA.

Clinton: J. Musar, Lock Box 441.

Indianapolis: John Vivoda, 756 Haugh St.; J. Repovš, 960 N. Holmes Ave.

KANSAS.

Gross: John Kunstelj, Box 32.

MICHIGAN.

Detroit: Louis Urbancich, 648 Frederick Ave.

Limestone: Jos. Knaus, Box 13.

MINNESOTA.

Biwabik: Alois Zakrajšek, Box 423.

Buhl: Max Martz.

Chisholm: Frank Klun, Box 399.

Ely: John Teran, Box 432.

Gilbert: Jos. Antoncich, Box 455.

OHIO.

Akron: Frank Košir, 1176 Marcy St.

Barberton: Martin Zeleznikar, box 276.

Blaine: Frank Germ, Box 31.

Cleveland: L. Gorjup, 1414 E. 53rd St., A. Komar, 6710 Bliss Ave., Louis Malich, 6408 St. Clair Ave., Jacob Kocjan, 1273 E. 58th St.

Collinwood: Jos. Durn, 727 E. 157th St., Mike Podboy, 1312 E. 167th St.

Girard: Frank Kramar, 1022 State St.

Glencoe: Nace Zlemberger, L. box 12, in Anton Grden.

Lisbon: Jacob Bergant, R. 2, Box 19.

Maynard: Andy Zlatoper, box 22.

Niles—Girard: John Kokošin, 14 Baldwin ave., Niles, O.

OKLAHOMA.

Hughes: Joe Kogoy, box 52.

PENNSYLVANIA.

Aliquippa: Jack Kotar, Box 289.

Avella: Frank Bregar, box 363.

Conemaugh: Louis Krašna, Box 218, Dr. Boritelj, št. 1, S. D. P. Z.

Dunlo: Frank Kaučič, Box 293.

Export: John Frank, S. R. Box 315.

Forest City: Frank Rataic, Box 685.

Hermine: Anton Zornik.

Irwin: J. R. Shprohar, R. 2, Box 135. Mike Pavšek, R. F. D. 3, Box 74.

Johnstown: John Mildich, 404 Ohio St.

Lloydell: Anton Grbec, Box 35.

Luzerne: John Matičič, 13 Hughes St.

Martin: A. Zupančič, Box 11.

Morgan: J. Kvartič, Box 453.

Oakmont: John Ban, Box 355.

South Fork: August Orel, Box 363.

Vandling: Jos. Čebular, Box 156.

W. Newton: Jos. Zorko, R. F. D. 2, box 113.

W. VIRGINIA.

Pierce: Anton Vidmar, box 373.

Thomas: Frank Kocjan, Box 272. Louis Bartol, box 481.

WASHINGTON.

Black Diamond: Frank Steblay, Box 22.

WISCONSIN.

Kenosha: Frank Žeravec, Box 19, N. Newell St.

Milwaukee: Frank Maroh, 542 So. Pierce St.

West Allis: Jacob Black, 432 — 54th Ave. A. Ilovšek, 420 — 52nd Ave.

Ako želi kdo prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarcu, prodajati Am. družinski koledar, brošure in knjige, naj piše upravništvu, ki bo poslalo potrebne listine in informacije. Na tu priobčene zastopnike apeliramo, naj skušajo ob vsaki ugodni priliki pridobivati naročnike temu listu. Pravzaprav je dolžnost vsakega slovenskega zavednega delavca agitirati za njegovo glasilo Proletarec.

Ako je ime kakega zastopnika izpuščeno, naj se oglasi, pa bomo popravili imenik.

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje socialističnega kluba št. 27, JSZ., se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9:30 dopoldne in vsako četrto nedeljo v mesecu ob 2. popoldne v klubovih prostorih v Slov. nar. domu. Dolžnost vsakega sodruga je, da redno prihaja k sejam.—Tiste, ki simpatizirajo s socialističnim gibanjem, pa še niso pri soc. stranki, vabimo, naj pristopijo v naš klub in tako pomagajo pri delu za osvoboditev proletarijata. Prva naloga delavca je, da postane razredno zavezanec. Pri tem pa vpoštevajmo geslo: "V organizaciji le moč." — Tajnik kluba št. 27, JSZ.

DETROITSKIM SODRUGOM.

Prihodnja seja slov. socialističnega kluba št. 114, JSZ. se vrši dne 14. maja (drugo soboto v mesecu) v klubovih prostorih na 1432 Ferry Ave. E. — Na dnevnem redu bo več važnih stvari, ki se morajo rešiti. Udeležite se seje polnoštevilno in pripeljite seboj svoje prijatelje. — Učvrščajmo našo postojanko s tem, da ji pridobivamo novih članov.

Organizator.

SPREMENBA NASLOVA PRI TAJNIŠTVU J. S. Z.

Tajniški urad Jugosl. socialistično zveze se nahaja od sedaj naprej na glavnem stanu Socialistične stranke 220 South Ashland Boulevard, Chicago, Ill., in ne več na 3639 W. 26th Street.

Tajniki klubov J. S. Z. in tisti, ki imajo s tajništvom opravka, naj naslavljaajo vsa pisma takole: Jugoslav Socialist Federation, 220 So. Ashland Blvd., Chicago, Ill.

Chicago, Ill.

Tajništvo J. S. Z.

MILWAUKEE, WIS.

Seje slovenskega socialističnega kluba se vrše vsak drugi in četrti petek v mesecu v dvorani ILIRIA, 310 First Ave. — Ker se na klubovih sejah obravnavajo važne stvari, je dolžnost članstva, da se udeležuje sej. Pripeljite s seboj tovariše, ki se zanimajo za razredni boj in še niso v organizaciji. John Kresse, 396 4th Ave.

IZŠLA JE KNJIŽICA:

"NAJNOVEJŠE INFORMACIJE O DOBAVI DRŽAVLJANSTVA ZEDINJENIH DRŽAV."

Z vprašanji in odgovori v slovenskem in angleškem jeziku, ki jih mora vedeti vsak prosilec pred sodnikom. Cena 40c. Naročila sprejema tajništvo J. S. Z., 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

TAJNIKOM DRUŠTEV S. D. P. Z.

Za slučaj, da bi kateri tajnik društva SDPZ, ne prejel glasila, naj stvar takoj sporoči upravništvu, da se zadeva uredi. Novi tajniki naj vselej omenijo tudi ime in naslov starega tajnika in številko društva. — Upravništvo.

Novice za opeko je dovolj na svetu. Lesa se ne manjka. Apnenca je več kakor dosti. Rok za delo je na milijone. In vendar je na tisoče in tisoče ljudi brez pristreška.

Zelo modro je urejen ta svet in prevdarno je urejen sedanji družabni red. Branite ga in napadajte socialiste!

POSNEMANJA VREDNO.

Pred nekaj tedni smo prejeli naslednje pismo iz Franklin Mine, Mich.: "Iskrena vam hvala za vašo zdravila. Jaz sem več let bolehal tako, da sem že popolnoma izgubil upanje, da zopet ozdravim. Kmalu zatem pa, ko sem pričel jemati Trinerjevo grenko vino sem spoznal, da je to baš pravo zdravilo zame; in zdaj sem popolnoma okreval. Moja žena pa, ki je na revmatizmu celih deset let trpela, je sedaj tudi prosta teh muk, ker je vporabila dve in pol steklenice Trinerjevega Linimenta. Jaz priporočam vsled tega Trinerjeva zdravila vsakomur. Spoštovanjem Philip Copp." — Tu imate torej dva dokaza, — ako potrebujete kako zanesljivo zdravilo, vzemite si za vzgled ta dva bolnika, ki sta popolnoma okrevala in ki vsem toplo ono zdravilo priporočata, ki jima je tako uspešno pomagalo. Trinerjevo grenko vino nima tekmea pri zdravljenju želočnih neprilic kot: slabega okusa, zabasanosti, glavobola, splošne slabosti itd., Trinerjev Liniment je pa izborno zdravilo za revmatizem, nevralgijo, hrbtobol, izpahke, otekline itd. Vprašajte pa svojega lekarnarja odločno in vedno, da naj vam da pristna Trinerjeva zdravila; ogibajte se pa ponarejanj! — Joseph Triner Company, 1333—45 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

Vera, ki je odvisna od strahu pred peklom, ne more imeti velike moči.

Jugoslovanski pogrebnik in balzamovač

Naša trdka je opremljena z vsemi potrebnostmi, ki pridejo v poštev pri balzamiranju in ureditvi pogrebov.

Za tiste, ki nimajo doma prostora za postavljanje mrtvaških odrov, imamo urejeno posebno kapelo.

Na razpolago kočije in avtomobili ob vsakem času.

JOSIP PAVLAK, lastnik,

1814 So. Throp St. Chicago, Ill.
Telefon Canal 5903.

Knjig v vrednosti za \$6 pošljemo samo za \$5. Citajte oglas na drugem mestu v tej izdaji.

Ako si želite nabaviť knjige socialne, povestne ali kake druge vsebine, jih naročite od Proletarca. Eventualni dobiček od prodaje knjig se porabi za pokrivanje stroškov pri listu.

Povej tvojemu prijatelju, da je v njegovo lastno korist, ako postane čitatelj in naročnik Proletarca.

Oglašajte priredbe vaših klubov in društev tudi v Proletarcu. Ako jih oglašate v drugih listih, zakaj jih ne bi tudi v Proletarcu, ki je glasilo in last slovenskega delavstva, organiziranega v J. S. Z?

Izšla je nova knjižica NAJNOVEJŠE INFORMACIJE O DOBAVI DRŽAVLJANSTVA ZEDINJENIH DRŽAV. Vsakdo, ki želi postati ameriški državljan, bo dobil v tej knjižici vse potrebne informacije. Poleg slovenskega ima ta knjižica tudi angleško besedilo. Naročila pošljite Proletarcu.

Za delavca je tako potrebno, da čita delavski list, kakor da se umiva, kopa, da ima oprano perilo in osnaženo stanovanje.

KDOR JE ZMOŽEN ČITANJA ANGLEŠČINE,

naj naroči sledeče knjige, ki jih je spisal znameniti socialistični pisatelj Upton Sinclair:

100%, povest patriota, cena \$1.20;

The Brass Check, študija ameriškega žurnalizma, cena mehko vezani 60c, v platno, \$1.20;

The Profits of Religion, razprava o izrabljanju ver za privatne interese, cena \$1.20. Naročajo se pri Proletarcu.

FARME

V PINETOWN, NORTH CAROLINA

ZA POJASNILA PIŠITE:

A. H. SKUBIC & CO., PINETOWN, N. Carolina.

Kinomotografi, plesi in druge zabave ob nedeljah so iznajdba hudiča, je dejal pred nekaj dnevi dr. Wilbur F. Grafts, superintendent internacionalnega reformističnega biroja v Washingtonu, D. C. Ne vemo, če dr. Grafts verjame v kakega hudiča in njegove iznajdbe. Vemo le, da je aktiven v propagandi, da se ob nedeljah prepove vsako zabavo. Ker je v Ameriki vse mogoče, bodo morda uspeli, kakor so s prohibicijo, ki pa še oddavna ni prohibicija. Ako prepovedo zabave ob nedeljah, se bodo ljudje potikali po zakotnih lokalih in iskali razvedrila, cerkve pa zato vseeno ne bodo imele dobička. S silo se ljudi ne bo moglo naganjati v božje hrame, pa četudi uvajajo prepovedi, tako da bo ob nedeljah dovoljeno le še moliti in dihati, toda ne preglasno, da se ne bo motila sveta tišina Gospodovega dne

Mnogo ljudi ima navado, da kiha v javnih lokalih drugim ljudem v obraz in pljuje po tleh. Čikaški zdravstveni komisar dr. Robertson svetuje, naj se vsakega takega človeka sune v obraz, ker je to zanje najboljše zdravilo, da se jih ozdravi te navade. S pljuvanjem in kihanjem se dvigajo bacili, ki širijo številne bolezni. Ker se zdravstveni organi

boje epidemije influence, ki se je pričela zadnje čase opazati, svare publiko, naj se pazi prehladov, in izdajajo razne naredbe, s katerimi uče, kako naj se varujejo pred boleznimi.

Dobro je, da se ljudstvo poučuje o higijeni, toda svetovati ljudem, naj se sune v obraz vsakega, ki kihne kje v poulični kari ali plune po tleh najbrž ne bo najboljša šola, v katero tudi dr. Robertson ne verjame. Ampak on pravi, da se dobe ljudje, ki se jih ne bo odvadilo kihanja ljudem v obraze drugače, kakor na ta način. Direktna akcija ima svoje pristaše tudi v višjih zdravstvenih krogih, in to je znamenje, da je v gotovih slučajih dobra.

Pridobite prvega maja vsaj enega novega naročnika Proletarcu. Če morete, se dogovorite z drugimi sodruzi in pojdite ta dan skupno na agitacijo.

Socializem ne zahteva, da bi sedanji bogatini bodoče premalo imeli, ampak da bi imeli sedanji reveži v bodoče dovolj.

Če ubiješ človeka, ki ti je storil največje gorje, si zločinec. Ako ubiješ deset ljudi, ki jih nisi nikdar v življenju poznal, si junak.

ZASTOPNIKI

za prodajanje raznih najboljših sportnih izdelkov, slatnine, sladkarij, novosti itd. Regularna in naknadna provizija. Pišite po cenik s 50. slikanimi vzorci. Naznačite teritorij.

ANCO SALES CO.,

513 E. 43rd Street, Chicago, Ill.

SLOVENC I

pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORN I JEDNOT I.

Naročite si dnevnik "Prosve-ta". List stane za celo leto \$5, pol leta pa \$2.50.

Vstanavljajte nova društva. Deset članov(ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Slovincem priporočamo
v posečanje

KAVARNO MERKUR

3551 W. — 26th St.

(v bližini urada SNPJ., S.

R. Z. in Proletarca.)

Dobra kuhinja : : : : :

: : : : : Dobra postrežba.

KARL GLASER, imeitelj.

Kupujte vaše potrebščine v

W. F. Wise General Store,
Glencoe, Ohio.

Prodajamo vsakojako blago.

Kadar...

Kadar mislite na potovanje v stari kraj;

kadar želite poslati svojim stari rokrajskim sorodnikom, prijateljem ali znaneem denar,

ali kadar imate kak drug posel v starim krajem,

obrnite se na tvrdko

ZAKRAJSEK & CESAREK

70—9th AVE.

NEW YORK, N. Y.

Naročite knjige "Za staro pravdo" in "Don Correa". Obe pošljemo za 90c.

NAROČITE!

Za \$5.00 pošljemo sledeče knjige:

Anfisa, drama v štirih dejanjih, spisal Leonid Andrejev; cena 60c;

Za staro pravdo, spisal Fran Erjavec, cena 60c;

Svetovna vojna in odgovornost socializma, Etbin Kristan, cena 60c;

V novo deželo, Etbin Kristan, cena 30c;

Katoliška cerkev in socializem, cena 30c;

Don Correa, roman, cena 30c;

Jug, zgodovinski roman, 616 strani, vezan v platno, cena \$1.60;

Vitez iz Rdeče hiše, zgodovinski roman, 504 strani, vezan v platno, cena \$1.50; skupaj \$6.00. Vse te knjige vam pošljemo za \$5, poštne prosto. Naročila pošljite Proletarcu.

SLOVENSKA NARODNA PODPORNA JEDNOTA

je največja, najmočnejša in najnaprednejša slovenska podporna organizacija, ki šteje nad 400 društev in nad 30.000 članov v obeh oddelkih; je po aktuarskem proračunu solventna in posluje po N. F. C. lestvici.

POSMRTNINSKI IN BOLNIŠKI ODDELEK

Član lahko postane možka ali ženska oseba v starosti od 16. do 50. leta in se zavaruje za \$150 — \$600 — \$1000 in \$1500 smrtnine, ter \$1, \$2 ali \$3 dnevne bolniške podpore.

OPERACIJE IN ODŠKODNINE.

S. N. P. J. plača tudi odškodnino za vsako operacijo, poleg tega pa še za poškodbe, otrpnenje in izgubo udov v znesku od \$200 do \$1200, in prekaša v tem vsako drugo podporno organizacijo.

V OTROŠKI ODDELEK

sprejema otroke članov v starosti od 1. do 16. leta, ki plačujejo mesečni asessment po starosti pristopa, in sicer: od 1. do 9. leta 20c, od 10. do 13. 25c in 14. do 16. leta 30c. Posmrtninska podpora narašča z vsakim letom do zneska \$600 in se izplača takoj, če je bil otrok član čez 45 dni.

S. N. P. J. ima Književno Matico in izdaja tudi svoj dnevnik

“PROSVETA”,

ki je edini pravi slovenski delavski dnevnik v Ameriki. Izdajajo ga delavci za koristi delavcev. Zato je pa tudi najboljši in najzanesljivejši list in je vsakega rojaka in rojakinje dolžnost, da si ga naroči. Stane \$5 za celo leto, \$2.50 za pol in \$1.25 za četrt leta. Člani, ki so opravičeni do obligatne številke, doplačajo samo še \$3.80.

Ako še niste član S. N. P. J., je Vaša dožnost, da pristopite takoj. Priglasite se pri društvu v vaši naselbini, ako pa ni društva, zberite 10 članov in ustanovite novega.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na glavni urad,

2657—59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILL.

Grand Furniture and Upholstering Co.

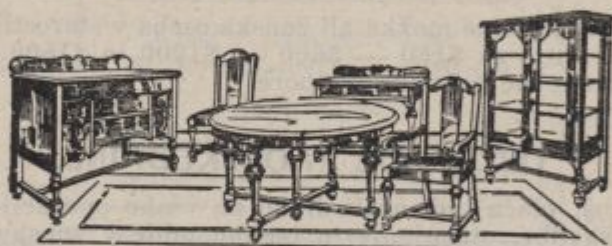
6018-20 W. 22nd St.

Cicero, Ill.

Telephone Clyde 1300

Tovarna pohištva

Zaloga vsakovrstnega pohištva, peči, preprog itd. Za vse pri nas kupljene izdelke jamčimo.

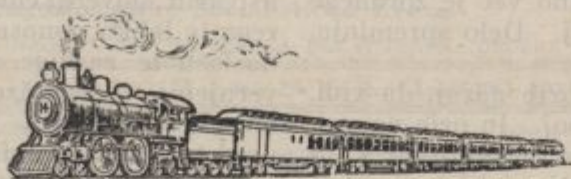

Come in now for that new
Dining Room
Furniture ~

Posebno paznjo obračamo na skupine hišne oprave, ki bi jo morala imeti vsaka družina. Izdelujemo v lastni tovarni. Izdelki iz najboljšega materiala, lični in trpežni. Cene nizke. Postrežba točna.

Pridite sami in se prepričajte. Predno kupite druge, si oglejte našo zalogo. Frank Čuhna, poslovodja

DENAR—Naše izvrstno urejene zveze z bankami in pošto v starem kraju nam omogočuje točno izvrševanje denarnih pošiljatev za Jugoslavijo kakor tudi za Italijo. Ako hočete poslati denar na kako osebo ali na kak denarni zavod v starem kraju, se obrnite na našo banko in gotovo boste zadovoljni z našim delom.

V STARI KRAJ—Ako ste namenjeni iti v stari kraj, je v Vašo korist da se poslužite naše tvrdke. Ne sledite tudi Vi zgledu onih rojakov, ki so se raje poslužili "čitufske" firme in so potem prišli tožit svojo zmoto in prosit pomoči v naš urad potem, ko je bilo prepozno. Pišite nam takoj glede potnega lista in drugih informacij.

IZ STAREGA KRAJA—Ako želite dobiti koga iz starega kraja, sedaj ne zadostuje samo karta. Treba je misliti tudi na drugo, tako tudi na to, kdo bo pomagal Vašemu potniku, ako se mu bodo stavile zapreke na Ellis Islandu. Na stotine rojakov smo mi že dobili iz starega kraja in jim tudi pomagali tu v New Yorku, ako je bilo treba. V interesu Vas in Vašega potnika je, da se tudi Vi obrnete na nas v takem slučaju.

NOTARSKO DELO—Ako rabite pooblastilo ali kako drugo tako listino, Vam tudi lahko ustrezemo.

ZAKRAJŠEK & ČEŠARK

SLOVENSKA BANKA

70 — 9TH AVENUE.

NEW YORK CITY.

POGLED NAZAJ IN NAPREJ.

Prekopavaš zemljo, da ti semena, ki jih seješ po nji, rode bogatejše plodove. Orješ in seješ in orješ, leto za letom. Vedno več je zoranega polja, pustinj vedno manj. Delo spreminja, izboljšava.

Truden orjač se včasih ozre nazaj, da vidi, koliko ima še dela pred seboj. In orje naprej. Kadar omaga, vzame njegovo mesto drugi, kajti plug dela ne pozna počitka. Naprej in naprej se obračajo brazde, včeraj še s plugom, danes s strojem. "Proletarec" je plug, ki orje ledino med jugoslovanskim delavstvom že šestnajsto leto. Težko je bilo v začetku, kamenja dosti, ledina še čisto nič prerahljana. Delo je bilo težko, delavcev malo. Ampak delali so, orali so ledino, čistili polja.

Ko se danes ozremo nazaj, vidimo, da je nekaj zoranega, da je nekaj rodovitnega polja, ki so ga s trudom in požrtvovalnostjo obdelali naši orači, že za nami.

Ko pogledamo naprej vidimo, da je še vedno mnogo neobdelanega, da je kamenja še veliko, mnogo zemlje še trde. Še bomo orali. Bomo!

* * *

Četica naših sodrugov pred šestnajstimi leti je bila majhna, toda bila je četica delavcev, ki ni poznala zaprek. Ako je kdo omagal, ako se je kdo zgrudil, je prijel za delo s toliko večjo energijo drugi. Propagatorji socializma so širili ideje pravičnosti in bratstva nebrzdano naprej. Kamenje je letelo nanje, ampak kamenje ne ostraši sodrugov.

Skozi vso to dobo je bil "Proletarec" naših oračev najboljši plug.

Marsikdo, ki ga je čital pred leti in mu je ostal zvest čitatelj, bo priznal, da mu je Proletarec odprl oči, da ga je Proletarec povel iz mračnjaštva, da mu je Proletarec iztrgal hlapčevski duh iz njegove duše. Vedno več je bilo takih. Iz teh se je rekrutirala armada, ki je postala med našim delavstvom odločujoča sila.

Socialistično časopisje je luč, ki razsvetljuje pota delavstvu k boljši bodočnosti. Oči mnogih so navajene teme, pa se boje luči, preleni so, da bi se trudili razumovati stvari, ker so srečni v temi. To je tisto neobdelano polje, na katerem morajo delati sodrugi.

Tiskana beseda doseže največ ljudi. Zato je tisk najjačje propagandno sredstvo, najboljšo vzgojevalno sredstvo; ampak tisk je tudi največje poneumnjevalno sredstvo, zavajalno in ovirajoče napredku. Delavec, kakšen tisk je tvoja duševna hrana?

Ker se zavedamo, ker so se zavedali drugi pred nami, kako važen je tisk, ki je res vzgojevalen, ki vzbuja v človeku čute človeka, ki mu

neguje pravi ponos, ki ga trga iz rok ingnorance, smo vstrajali skozi vse burje in viharje in ustvarili slovenskemu delavstvu tisk, na katerega je lahko ponosno. Nihče posameznikov si ne lasti te zasluge. Verujemo v kooperacijo, verujemo v organizacijo, ki pomeni, da posameznik sodeluje s posameznikom, ki skupno predstavljajo organizacijo in delajo kot organizacija. Zato je vse naše dosedanje delo, vsi naši dosednji uspehi, plod dela celote, ki je delala kjerkoli živi naše delavstvo za socialistični tisk in za socialistično organizacijo.

Na tiste, ki so se že privadili luči, ki že poznajo pot do družbe bodočnosti, naslovljamo te vrstice. Novih oračev potrebujemo, novih širiteljev našega tiska. Naša četa, prijatelji, je še vedno majhna, kljub šestnajstletnemu delu. Naša organizacija še ni tako močna, kot bi morala biti.

Človek se le počasi otresa starih nazorov. Njegovi možgani polagoma, silno polagoma, prebavljajo hrano, ki jim jo dovaja tisk luči, socialistični tisk. Človek je tako naučen skozi stoletja in tisočletja, da ni navajen misliti. Ubogati je moral, služiti je moral, pa se je temu privadil. In še danes samo uboga in služi — drugim v prid, ne sebi. In ne premisli, ali je potrebno, da je tako, in se ne vpraša, če ne bi bilo lahko drugače.

Sodrugi, vi ste poklicani, da jim vcepite taka vprašanja. Vi ste prednja straža napredka. Danes še niste vsi v prednjih stražah, mislimo namreč tiste, ki so že socialisti. Aktivnih oračev je malo. Delo agitatorja ni prijetno, zato jih je malo. Neobdelano polje pa jih potrebuje več.

Mi želimo in mi pričakujemo, da boste šli vstrajnejše na delo, tisti, ki ste dosedaj le malo, ali nič delali na polju socialistične propagande. Mi pričakujemo, da boste šli energičnejše na agitacijo za širjenje našega tiska. Zakaj naj bi Proletarec šel samo za prvi maj med delavstvo v mnogo tisoč izvodih. Zakaj ne vsaki teden?

Mi storimo tu toliko, kolikor moremo tukaj. Vašega dela med delavstvom, ki še ni v naših vrstah, ki še ne čita našega časopisja, ne moremo opravljati. Pojdite med maso, pridobite jo, da bo čitala socialistični tisk in se s tem pripravila za organizacijo.

Orajmo neprestano, da bomo enkrat tudi želi, kar sejemo že toliko let. Takrat bo prvi maj dan zmage in nič več protestiranja. Boj, delo, agitacija nas približuje k vstajenju pravičnosti. Dokler ne pride ta prvi maj, delajmo in ne priznajmo počitka na polju agitacije za socializem.

Uprava "Proletarca".